

Izaija

¹ Viđenje Izaije, sina Amosova, koje je imao o Judeji i Jeruzalemu u dane Uzije, Jotama, Ahaza i Ezekije, kraljeva judejskih. ² Čujte, nebesa, poslušaj, zemljo, jer Jahve govori: "Sinove sam ti odgojio, podigao, al' se oni od mene odvrgoše. ³ Vo poznaje svog vlasnika, a magarac jasle gospodareve - Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije." ⁴ Jao, grešna li naroda, puka u zlu ogrežla, roda zlikovačkog, pokvarenih sinova! Jahvu ostaviše, prezreše Sveca Izraelova, njemu su okrenuli leđa. ⁵ TÓa gdje da vas još udarim, odmetnici tvrdokorni? Sva je glava bolna, srce iznemoglo; ⁶ od pete do glave nidje zdrava mjesta, već ozljede, modrice, otvorene rane, ni očišćene, ni povijene, ni uljem ublažene. ⁷ Zemlja vam opustje, gradove oganj popali, njive vam na oči haraju tudinci - pustoš k'o kad propade Sodoma. ⁸ Kći sionska ostade kao koliba u vinogradu, kao pojata u polju krastavaca, kao grad opsjednut. ⁹ Da nam Jahve nad Vojskama ne ostavi Ostatok, bili bismo k'o Sodoma, Gomori slični. ¹⁰ Čujte riječ Jahvinu, glavari sodomski, poslušaj zakon Boga našega, narode gomorski! ¹¹ "Što će mi mnoštvo žrtava vaših?" - govori Jahve. - "Sit sam ovnujskih paljenica i pretiline gojne teladi. I krv mi se ogadi bikova, janjaca i jaradi. ¹² Kad mi lice vidjet' dolazite, tko od vas ište da gazite mojim predvorjima?

13 Prestanite mi nositi ništavne prinose, kad mi omrznu. Mlađaka, subote i sazive - ne podnosim zborovanja i opačine. 14 Mlađake i svetkovine vaše iz sve duše mrzim - teški su mi, podnijet' ih ne mogu! 15 Kad na molitvu ruke širite, je od vas oči odvraćam. Molitve samo množite, ja vas ne slušam. Ruke su vam u krvi ogrezele, 16 operite se, očistite. Uklonite mi s očiju djela opaka, prestanite zlo činiti! 17 Učite se dobrim djelima: pravdi težite, ugnjetenom pritecite u pomoć, siroti pomozite do pravde, za udovu se zauzmite.” 18 “Hajde, dakle, da se pravdamo,” govori Jahve. “Budu l' vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega; kao purpur budu li crveni, postat će kao vuna. 19 Htjednete l' me poslušati, uživat ćete plodove zemaljske. 20 U buntovništvu ako ustrajete, proždrijet će vas mač.” Tako usta Jahvina govorahu. 21 Kako li posta bludnicom tvrda vjerna? Bješ puna pravičnosti, pravda u njoj stolovala, a sad - ubojice. 22 Srebro ti se u trosku obratilo, vino ti se razvodnjelo. 23 Knezovi se tvoji odmetnuli, s tatima se pobratili. Svi za mitom hlepe, za darovima lete. Siroti pravdu uskraćuju, udovička parnica ne stiže k njima. 24 Stog ovako govori Jahve, Gospod nad Vojskama, Junak Izraelov: “Ah, kad se iskalim na protivnicima i osvetim dušmanima! 25 Kada na te ruku pružim, da lužinom tvoju trosku očistim, da iz tebe uklonim olovo! 26 Da ti opet postavim suce kao negda, savjetnike kao u početku, pa da te zovu Gradom pravednim, Tvrđom vjernosti.” 27 Sud

pravedni otkupit će Sion, a pravda obraćenike njegove. ²⁸ Otpadnici i grešnici skršit će se zajedno, a oni što Jahvu napuštaju poginut će. ²⁹ Da, stidjet ćete se zbog hrastova što ih sad obožavate i crvenjet ćete zbog gajeva u kojima sad uživate. ³⁰ Jer, bit ćete poput hrasta osušena lišća i poput gaja u kojem vode nema. ³¹ Junak će biti kućina, a iskra djelo njegovo, zajedno će izgorjeti, a nikoga da ugasi.

2

¹ Viđenje Izaije, sina Amosova, o Judeji i Jeruzalemu: ² Dogodit će se na kraju dana: Gora Doma Jahvina bit će postavljena vrh svih gora, uzvišena iznad svih bregova. K njoj će se stjecati svi narodi, ³ nagrnut će mnoga plemena i reći: "Hajde, uziđimo na Goru Jahvinu, pođimo u Dom Boga Jakovljeva! On će nas naučiti svojim putovima, hodit ćemo stazama njegovim. Jer će iz Siona Zakon doći, iz Jeruzalema riječ Jahvina." ⁴ On će biti sudac narodima, mnogim će sudit' plemenima, koji će mačeve prekovati u plugove, a koplja u srpove. Neće više narod dizat' mača protiv naroda nit' se više učit' ratovanju. ⁵ Hajde, dome Jakovljev, u Jahvinoj hodimo svjetlosti! ⁶ Da, ti si svoj odbacio narod, dom Jakovljev, jer je pun vraćeva s istoka i gatara kao Filistejci, bratime se s tuđincima. ⁷ Zemlja mu je puna srebra i zlata i blagu mu kraja nema; zemlja mu je puna konja, kolima mu broja nema. ⁸ Zemlja mu je prepuna kumira i oni se klanjaju pred djelom ruku svojih, pred

onim što njihovi načiniše prsti. ⁹ Smrtnik će se poviti, čovjek sniziti; ne praštaj im. ¹⁰ Uđi među pećine, skrij se u prašinu, pred užasom Jahvinim, pred sjajem veličanstva njegova, kad ustane da potrese zemlju. ¹¹ Ohol pogled bit će skršen i bahatost ljudska ponižena. Jahve će se uzvisiti, on jedini - u dan onaj. ¹² Da, bit će to dan Jahve nad Vojskama, protiv svih oholih i bahatih, protiv sviju što se uzvisiše, da ih obori; ¹³ protiv svih cedrova libanonskih i svih hrastova bašanskih; ¹⁴ protiv svih gora uznositih i svih bregova uzdignutih; ¹⁵ protiv svake visoke tvrđe i svih tvrdih zidina; ¹⁶ protiv sveg brodovlja taršiškog i svih brodova raskošnih. ¹⁷ Oholost ljudska skršit će se i bahatost ljudska poniziti. Jahve će se uzvisiti, on jedini - u dan onaj, ¹⁸ i kumiri će netragom nestati. ¹⁹ Uđite u rupe među pećinama i u spilje zemaljske pred užasom Jahvinim, pred sjajem veličanstva njegova, kad ustane da potrese zemlju. ²⁰ U dan onaj: bacit će svaki svoje srebro i zlatne kumire koje sebi načini da im se klanja, ²¹ kad uteče u šupljine pećina i u raspuklne stijena pred užasom Jahvinim, pred sjajem veličanstva njegova, kad ustane da potrese zemlju. ²² Čuvajte se, dakle, čovjeka koji ima samo jedan dah u nosnicama: jer što vrijedi?

3

¹ Gle, Gospod, Jahve nad Vojskama, oduzima Jeruzalemu i Judeji svaku potporu, pomoć u kruhu i pomoć u vodi, ² junaka i ratnika, suca

i proroka, vrača i starješinu, pedesetnika i odličnika,³ savjetnika i mudra gatara i onoga što se bavi čaranjem.⁴ “A za glavare postavljam im djecu, dajem deranima da njima vladaju.”⁵ Ljudi se glože jedan s drugim i svaki s bližnjim svojim; dijete nasrće na starca, prostak na odličnika⁶ te svatko brata hvata u očinskoj kući: “Ti imaš plašt, budi nam glavarom, uzmi u ruke ovo rasulo!”⁷ A on će se, u dan onaj, braniti: “Neću da budem vidar, nema u mene ni kruha ni plašta: ne stavljajte me narodu za glavara.”⁸ Jeruzalem se ruši i pada Judeja, jer im se jezik i djela Jahvi protive te prkose pogledu Slave njegove.⁹ Lice njihovo protiv njih svjedoči, razmeću se grijehom poput Sodome i ne kriju ga, jao njima, sami sebi propast spremaju.¹⁰ Kažite: “Blago pravedniku, hranit će se plodom djela svojih!¹¹ Jao opakome, zlo će mu biti, na nj će pasti djela ruku njegovih.”¹² Deran tlači narod moj i žene njime vladaju. O narode moj, vladaoci te tvoji zavode i raskapaju put kojim hodiš.¹³ Ustade Jahve da se popravda s narodom svojim,¹⁴ Jahve dolazi na sud sa starješinama i glavarima svog naroda: “Vinograd ste moj opustošili, u vašim je kućama što oteste siromahu.¹⁵ S kojim pravom narod moj tlačite i gazite lice siromaha?” - riječ je Jahve, Gospoda nad Vojskama.¹⁶ I reče Jahve: “Što se to ohole kćeri sionske te ispružena vrata hode, okolo okom namiguju, koracima sitnim koracaju, grivnama na nozi zveckaju?¹⁷ Oćelavit će Gospod tjeme kćeri sionskih, obnažit će Jahve golotinju njihovu.”¹⁸ U onaj će

dan Gospod strgnuti sve čime se ona ponosi: ukosnice i mjeseciće,¹⁹ naušnice, narukvice i koprene,²⁰ poveze, lančiće, pojaseve, bočice s miomirisima i privjese,²¹ prstenje i nosne prstenove,²² skupocjene haljine i plašteve, prijevjese i torbice,²³ zrcala i košuljice, povezače i rupce.²⁴ Mjesto miomirisa, smrad; mjesto pojasa, konopac; mjesto kovrča, tjeme obrijano; mjesto gizdave halje, kostrijet; mjesto ljepote, žig.²⁵ Muževi tvoji od mača će pasti, junaci tvoji u kreševu.²⁶ Vrata će tvoja kukat' i tugovati, na zemlji ćeš sjedit' napuštena.

4

¹ I sedam će se žena jagmiti za jednoga čovjeka - u dan onaj: "Svoj ćemo kruh jesti," reći će, "i u halje se svoje oblačiti, daj nam samo da tvoje nosimo ime, skini sa nas svu sramotu našu."² U onaj će dan izdanak Jahvin biti na diku i na slavu, a plod zemlje na ponos i ures spašenima u Izraelu.³ Koji ostanu na Sionu i prezive u Jeruzalemu, zvat će se "sveti" i bit će upisani da u Jeruzalemu žive.⁴ Kad Gospod spere ljagu kćeri sionskih i obriše s Jeruzalema krv prolivenu dahom suda i dahom što spaljuje,⁵ sazdat će Jahve nad svom Gorom sionskom i nad svima što ondje budu zborovali oblak s dimom danju, a noću sjaj ognja žarkoga. Jer, vrh svega Slava će biti zaklon⁶ i sjenica da zasjenjuje danju od pripeke, štit i utočište od pljuska i oluje.

5

¹ Zapjevat ću svojemu dragome, pjesmu svog

ljubljenog njegovu vinogradu. Moj je dragi imao vinograd na brežuljku rodnome. ² Okopa ga, iskrči kamenje, posadi ga lozom plemenitom. Posred njega kulu on podiže i u nj tjesak metnu. Nadaše se da će urodit grožđem, a on izrodi vinjagu. ³ Sad, žitelji jeruzalemski i ljudi Judejci, presudite izmeđ' mene i vinograda mojega. ⁴ Što još mogoh učiniti za svoj vinograd a da nisam učinio? Nadah se da će urodit grožđem, zašto vinjagu izrodi? ⁵ No sad ču vam reći što ču učiniti od svog vinograda: plot ču mu soriti da ga opustoše, zidinu razvaliti da ga izgaze. ⁶ U pustos ču ga obratiti, ni obrezana ni okopana, nek' u drač i trnje sav zaraste; zabranit ču oblacima da dažde nad njime. ⁷ Vinograd Jahve nad Vojskama dom je Izraelov; izabrani nasad njegov ljudi Judejci. Nadao se pravdi, a eto nepravde, nadao se pravičnosti, a eto vapaja. ⁸ Jao vama koji kuću kući primičete i polje s poljem sastavlјate, dok sve mjesto ne zauzmete te postanete jedini u zemlji. ⁹ Na uši moje reče Jahve nad Vojskama: "Doista, mnoge će kuće opustjeti, velike i lijepe, bit će bez žitelja. ¹⁰ Deset rali vinograda dat će samo bačvicu, mjera sjemena dat će samo mjericu." ¹¹ Jao onima što već jutrom na uranku žestokim se pićem zalijevaju i kasno noću sjede vinom raspaljeni. ¹² Na gozbama im harfe i citare, bubnjevi i frule uz vino, a za djelo Jahvino ne mare, ne gledaju djelo ruku njegovih. ¹³ Stoga će u ropstvo narod moj odvesti, jer nema razumnosti, odličnici njegovi od gladi će umirati, puk njegov od žedi će gorjeti. ¹⁴ Da,

Podzemlje će razvaliti ždrijelo, razjapit će ralje neizmjerne da se u njih strmoglave odličnici mu i mnoštvo sa svom grajom i veseljem! ¹⁵ Smrtnik će nikom poniknuti, ponizit' se čovjek, oborit će se pogled silnih. ¹⁶ Jahve nad Vojskama uzvisit će se sudom, i Bog će sveti otkrit' svetost svoju. ¹⁷ Jaganjci će pasti kao na pašnjacima, a jarci će brstiti po ruševinama bogataškim. ¹⁸ Jao onima koji na se krivnju vuku volovskom užadi i grijeh kolskim konopcem - ¹⁹ onima što govore: "Neka pohiti, neka poteče s djelom svojim da bismo ga vidjeli, neka se približi i završi naum Sveca Izraelova da bismo znali!" ²⁰ Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom, koji od tame svjetlost prave, a od svjetlosti tamu, koji gorko slatkim čine, a slatko gorkim! ²¹ Jao onima koji su mudri u svojim očima i pametni sami pred sobom! ²² Jao onima koji su jaki u vinu i junaci u miješanju jakih pića; ²³ onima koji za mito brane krivca, a pravedniku uskraćuju pravdu! ²⁴ Zato, kao što plameni jezici proždiru slamu i kao što nestaje suha trava u plamenu, tako će korijen njihov istrunuti, poput praha razletjet' se pupoljak njihov, jer odbaciše Zakon Jahve nad Vojskama i prezreće riječ Sveca Izraelova. ²⁵ Zato se raspali gnjev Jahvin protiv njegova naroda, i on diže ruku na nj i udari ga te se potresoše gore: trupla njihova leže k'o smeće po ulicama, ali gnjev se njegov još ne smiri, ruka mu je sveder podignuta. ²⁶ On podiže stijeg ratni narodu dalekom, zazviždi mu na kraj zemlje, i gle: brzo, spremno hita. ²⁷ U njemu nema trudna

ni sustala, ni dremljiva niti snena, oko boka pojas ne otpasuјe, na obući ne driješi remena.
28 Strijele su mu dobro zašiljene, lukovi mu svi zapeti, kremen su kopita konja njegovih, vihor su točkovi bojnih mu kola. **29** Rika mu je k'o u lava i riče k'o lavovi mladi, reži, grabi pljen i odnosi, a nikoga da mu ga istrgne. **30** U dan onaj rezat će na njega k'o što more bući. Pogledaš li zemlju - sve tmina, tjeskoba, svjetlost proguta tmina oblačna.

6

1 One godine kad umrije kralj Uzija, vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skuti njegova plašta ispunjahu Svetište. **2** Iznad njega stajahu serafi; svaki je imao po šest krila: dva krila da zakloni lice, dva da zakrije noge, a dvama je krilima letio. **3** I klicahu jedan drugome: "Svet! Svet! Svet Jahve nad Vojskama! Puna je sva zemlja Slave njegove!" **4** Od gromka glasa onih koji klicahu stresoše se dovraci na pragovima, a Dom se napuni dimom. **5** Rekoh: "Jao meni, propadoh, jer čovjek sam nečistih usana, u narodu nečistih usana prebivam, a oči mi vidješe Kralja, Jahvu nad Vojskama!" **6** Jedan od serafa doletje k meni: u ruci mu žerava koju uze klijestima sa žrtvenika; **7** dotače se njome mojih usta i reče: "Evo, usne je tvoje dotaklo, krivica ti je skinuta i grijeh oprošten." **8** Tad čuh glas Gospodnjii: "Koga da pošaljem? I tko će nam poći?" Ja rekoh: "Evo me, mene pošalji!" **9** On odgovori: "Idi i reci tom narodu: 'Slušajte dobro, al' nećete

razumjeti, gledajte dobro, al' nećete spoznati.'
 10 Otežaj salom srce tom narodu, ogluši mu uši, zaslijepi oči, da očima ne vidi, da ušima ne čuje i srcem da ne razumije kako bi se obratio i ozdravio." 11 Ja rekoh: "Dokle, o Gospode?" On mi odgovori: "Dok gradovi ne opuste i ne ostanu bez žitelja, dok kuće ne budu bez ikoga živa, i zemlja ne postane pustoš, 12 dok Jahve daleko ne protjera ljude. Haranje veliko pogodit će zemlju, 13 i ostane li u njoj još desetina, i ona će biti zatrta poput duba kad ga do panja posijeku. Panj će njihov biti sveto sjeme."

7

1 U dane judejskoga kralja Ahaza, sina Jotamova, sina Uzijina, aramski kralj Rason i izraelski kralj Pekah, sin Remalijin, zavoјište na Jeruzalem, ali ga ne mogoše zauzeti. 2 Tada dojaviše domu Davidovu: "Aramci se utaborili u Efrajimu." Na tu vijest uzdrhta srce kraljevo i srce svega naroda, kao što u šumi drveće ustrepti od vjetra. 3 I Jahve reče Izajiji: "Iziđi pred Ahaza, ti i sin tvoj Šear Jašub, do nakraj vodovoda gornjeg ribnjaka na putu u Valjarevo polje. 4 Reci mu: 'Pazi, smiri se, ne boj se, i nek' ti ne premire srce od ovih dvaju ugarača zadimljenih, od raspaljenog bijesa Rasona aramskog i sina Remalijina, 5 jer Aram, Efrajim i sin Remalijin smisliše tvoju propast.' 6 Podimo, rekoše, na Judeju, uplašimo je i osvojimo da u njoj zakraljimo sina Tabelova. 7 Ovako govori Jahve Gospod: 'To se neće zbiti: toga biti neće!'

⁸ [8a] Damask je glava Aramcima, a Damasku je glava Rason; ⁹ Samarija je glava Efrajimcima, a Samariji glava je Remalija. [8b] Još šezdeset i pet godina, i Efrajim, razoren, neće više biti narod. [9b] Ako se na me ne oslonite, održat' se nećete!" ¹⁰ Jahve opet progovori Ahazu i reče mu: ¹¹ "Zaišti od Jahve, Boga svoga, jedan znak za sebe iz dubine Podzemlja ili gore iz visina." ¹² Ali Ahaz odgovori: "Ne, neću iskati i neću iskušavati Jahvu." ¹³ Tada reče Izaija: "Čujte, dome Davidov. Zar vam je malo dodijavati ljudima, pa i Bogu mom dodijavate! ¹⁴ Zato, sam će vam Gospodin dati znak: Evo, začet će djevica i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel! ¹⁵ Vrhnjem i medom on će se hraniti dok ne nauči odbacivat' zlo i birati dobro. ¹⁶ Jer prije nego dječak nauči odbacivat' zlo i birati dobro, opustjet će zemlja, zbog koje strepiš, od dvaju kraljeva. ¹⁷ Protiv tebe i protiv tvog naroda i protiv kuće oca tvojega dovest će Jahve dane kakvih ne bijaše otkad se Efrajim odvoji od Jude - kralja asirskoga. ¹⁸ U dan onaj zazviždat će Jahve muhama na ušću egipatskih rijeka i pčelama u zemlji asirskoj ¹⁹ da dođu i popadaju po strmim dolovima, po rasjelinama stijena, po svim trnjacima i svim pojilištima. ²⁰ U dan onaj Gospod će obrijati britvom najmljenom s onu stranu Eufrata - kraljem asirskim - kosu s glave, dlake s nogu i bradu s obraza. ²¹ U dan onaj svatko će hraniti po kravu i dvije ovce ²² i od obilja mlijeka koje će mu dati hranit će se vrhnjem; vrhnjem i medom hranit će se koji

god u zemlji preostanu. ²³ U dan onaj gdje god bijaše tisuću čokota, vrijednih tisuću srebrnika, izrast će drač i trnje. ²⁴ Onamo će polaziti sa strijelom i lukom, jer sva će zemlja u drač i trnje zarasti. ²⁵ A po svim gorama gdje se motikom kopalo nitko više neće ići, strašeći se trnja i drača: onuda će goveda pasti i gaziti ovce.”

8

¹ Reče Jahve: “Uzmi veliku ploču i napiši na njoj ljudskim pismom: Maher Šalal Haš Baz - Brz grabež - hitar plijen.” ² Potom uzeh vjerne svjedočke, svećenika Uriju i Zahariju, sina Berekjina. ³ Približih se proročici te ona zače i rodi sina. Jahve mi reče: “Nazovi ga Maher Šalal Haš Baz, ⁴ jer prije no što dijete počne tepati 'tata' i 'mama', nosit će se pred kralja asirskog sve bogatstvo Damaska i pljen Samarije.” ⁵ I opet mi reče Jahve: ⁶ “Jer narod ovaj odbacuje mirne tekućice Šiloaha, a dršće pred Rasonom i pred sinom Remalijinim, ⁷ navest će Gospod na vas vodu Eufrata, silnu i veliku - kralja asirskog i svu slavu njegovu - i ona će izići iz rukava svoga, preliti se preko svih obala; ⁸ provalit će u Judeju, razlit' se i poplaviti je, popeti se do grla njezina; i krila će svoja raširiti preko cijele tvoje zemlje, o Emanuele.” ⁹ Udružite se samo, narodi, al' bit ćete smrvljeni! Poslušajte, vi kraljevi daleki, pašite se, bit ćete smrvljeni, pašite se, bit ćete smrvljeni! ¹⁰ Kujte naum - bit će uništen, dogovarađte se samo, bit će uzalud, jer s nama je Bog! ¹¹ Jer, ovako mi reče Jahve, kad me rukom

uhvatio i opomenuo da ne idem putem kojim narod ovaj ide: ¹² "Ne zovite urotom sve što narod ovaj urotom zove; ne bojte se čega se on boji i nemajte straha. ¹³ Jahve nad Vojskama - on jedini nek' vam svet bude; jedino se njega bojte, strah od njega nek' vas prožme. ¹⁴ On će vam biti zamka i kamen spoticanja i stijena posrtanja za obje kuće Izraelove, zamka i mreža svim Jeruzalemcima. ¹⁵ Mnogi će od njih posrnuti, pasti, razbiti se, zaplesti se, uhvatiti." ¹⁶ Pohrani ovo svjedočanstvo, zapečati ovu objavu među učenicima svojim: ¹⁷ Čekat će Jahvu koji je lice svoje sakrio od doma Jakovljeva - u njega ja se uzdam. ¹⁸ Evo, ja i djeca koju mi Jahve dade Izraelu smo znak i znamenje od Jahve nad Vojskama što prebiva na Gori sionskoj. ¹⁹ Reknu li vam: "Duhove pitajte i враче koji šapću i mrmljaju" - dakako, narod mora pitati svoje "bogove" i za žive u mrtvih se raspitivati! - ²⁰ Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati. ²¹ Lutat će zemljom potlačen i gladan, izgladnjela bijes će ga spopasti, proklinjat će svoga kralja i svog Boga. Okrene l' se k nebu, ²² pogleda l' po zemlji, gle, svuda samo mrak i strava, svuda tmina tjeskobna. Ali će se tama raspršiti, ²³ jer više neće biti mraka gdje je sad tjeskoba. ²⁴ U prvo vrijeme on obescijeni zemlju Zebulunovu i zemlju Naftalijevu, al' u vrijeme posljednje on će proslaviti Put uz more, s one strane Jordana - Galileju pogansku.

9

¹ Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja. ² Ti si radost umnožio, uvećao veselje, i oni se pred tobom raduju kao što se ljudi raduju žetvi, k'o što kliču kad se dijeli plijen. ³ Teški jaram njegov, prečku što mu pleća pritskaše, šibu njegova goniča slomi kao u dan midjanski. ⁴ Da, sva bojna obuća, svaki plašt krvlju natopljen izgorjet će i bit će ognju hrana. ⁵ Jer, dijete nam se rodilo, sina dobismo; na plećima mu je vlast. Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni. ⁶ Nadaleko vlast će mu se sterat' i miru neće biti kraja nad prijestoljem Davidovim, nad kraljevstvom njegovim: učvrstit će ga i utvrdit u pravu i pravednosti. Od sada i dovijeka učinit će to privržena ljubav Jahve nad Vojskama. ⁷ Gospod posla riječ protiv Jakova i ona pade na Izraela. ⁸ Sazna je sav narod njegov, Efrajim i stanovnici Samarije koji govorahu naduta i ohola srca: ⁹ "Opeke nam popadaše, gradit ćemo od tesanika; sasjekoše nam divlje smokve, cedre ćemo posaditi." ¹⁰ Al' Jahve podiže na brdo Sion njegove protivnike i podbada neprijatelje njegove: ¹¹ Aram s istoka, Filistejce sa zapada, da svim ustima proždiru Izraela. Na sve to gnjev se njegov neće smiriti, ruka će mu ostat' ispružena. ¹² Ali se narod nije obratio onom koji ga je bšio, ne tražiše Jahvu nad Vojskama. ¹³ Zato Jahve odsiječe Izraelu glavu i rep, palmu i rogoz u jednom danu. ¹⁴ Starješina i odličnik - to je glava; prorok, učitelj laži - to je rep.

¹⁵ Oni što vode narod taj - zavode ga, a koji se vodit' daju - propali su. ¹⁶ Stog' mu Gospod neće poštedjet' mladića, sirotama njegovim i udovicama smilovat' se neće. Sav je taj narod bezbožan i zao, na sva usta bezumno govori. Na sve to gnjev se njegov neće smiriti, ruka će mu ostat' ispružena. ¹⁷ Da, bezbožnost se k'o oganj razmahala, drač i trnje proždire, pa upali šumsku guštaru, stupovi se dima podižu. ¹⁸ Plamti zemlja od gnjeva Jahvina, narod ognju hrana postaje. Nitko ni brata svog ne štedi, [19b] svatko jede meso svog susjeda. ¹⁹ [19a] Proždire zdesna, i opet je gladan; guta slijeva, i opet sit nije: ²⁰ Manaše Efrajima, Efrajim Manašea, obojica zajedno Judu. Na sve to gnjev se njegov neće smiriti, ruka će mu ostat' ispružena.

10

¹ Jao onima koji izdaju odredbe nepravedne, koji ispisuju propise tlačiteljske; ² koji uskraćuju pravdu ubogima i otimlju pravo sirotinji mog naroda, da oplijene udovice, da opljačkaju sirote! ³ Što ćete činiti u dan kazne kad izdaleka propast dođe? Kom ćete se za pomoć uteći, gdje ostaviti blago svoje ⁴ da se ne morate među roblje pognuti, pasti među poklanima? Na sve to gnjev se njegov neće smiriti, ruka će mu ostat' ispružena. ⁵ Jao Asiru, šibi gnjeva mojega, prutu kojim srdžba moja zamahuje! ⁶ Na puk ga poslah nevjeran, na narod što me razjari, da ga oplijeni i opljačka, da ga izgazi k'o blato na ulici. ⁷ Ali on nije tako mislio i u srcu nije tako sudio, već u srcu zasnova zator, istrebljenje mnogih naroda.

8 Govoraše: "Nisu li svi knezovi moji kraljevi?
9 Nije li Kalno kao Karkemiš? Nije li Hamat kao Arpad, Samarija kao Damask? **10** Kao što mi ruka dosegnu kraljevstva kumira, bogatija kipovima od Jeruzalema i Samarije, **11** kao što učinih sa Samarijom i kumirima njenim, neću li učiniti s Jeruzalemom i s likovima njegovim?"
12 I kad dovrši Gospod sve djelo svoje na gori Sionu i u Jeruzalemu, kaznit će plod ohola srca kralja asirskog i drskost njegovih ponositih očiju. **13** Jer reče: "Učinih snagom svoje ruke i mudrošću svojom, jer sam uman; uklonih međe narodima i blaga njihova opljačkah, kao junak oborih one što sjede na prijestoljima. **14** Ruka moja kao gnijezda zgrabi bogatstva naroda. Kao što se kóupe ostavljena jaja, zemlju svu sam pokupio i nikog ne bi krilima da zalepeće, kljun otvori, zapijuće." **15** Zar se hvali sjekira povrh onog koji njome siječe? Hoće li se oholit' pila povrh onog koji njome pili? K'o da šiba maše onim koji je podiže, il' štap diže onog koji drvo nije; **16** Jahve nad Vojskama poslat će stoga gojaznima njegovim skončanje, slavu će mu ognjem potpaliti, kao što se vatra potpiruje.
17 Svjetlost Izraelova bit će poput ognja, Svetac njegov kao plamen koji će zapalit' i proždrijeti drač njegov i trnje njegovo u jednome danu.
18 I krasotu njegovih šuma i voćnjaka uništiti će od srčike do kore, ona će biti k'o bolesnik što se trne; **19** ostatak stabala šumskih bit će lako izbrojiti - dijete će ih lako popisati. **20** U onaj dan: Ostatak Izraelov i preživjeli iz kuće

Jakovljeve neće se više oslanjati na onoga koji ih bije, već će se iskreno oslanjati na Jahvu, Sveca Izraelova. ²¹ Ostatak će se vratiti, ostatak Jakovljev Bogu jakome. ²² Zaista, o Izraele, sve da naroda tvojega ima kao pijeska u moru, samo će se Ostatak njegov vratiti. Određeno je uništenje, pravda se prelila, ²³ Jahve, Gospod nad Vojskama, poharat će, kako odredi, svu zemlju. ²⁴ Zato ovako govori Jahve nad Vojskama: "O narode moj što prebivaš na Sionu, ne boj se Asira kad te šibom tuče, kad štap diže na tebe. ²⁵ Jer, još malo, vrlo malo, i gnjev moj će prestati, moja će ih jarost uništiti." ²⁶ Na nj će Jahve nad Vojskama bićem zamahnuti, kao kad udari Midjan na stijeni Oreb, i štap će dići nad more k'o na putu egipatskom. ²⁷ U onaj dan: s leđa će ti breme pasti i jaram njegov s vrata će ti nestat'. ²⁸ Ide on od Rimona, dolazi na Ajat, prelazi Migron, u Mikmasu breme odlaže. ²⁹ Prelaze klance, u Gebi im je noćište; Rama dršće, Gibe Šaulova bježi. ³⁰ Viči iza glasa, Bat Galime! Slušaj ga, Lajšo! Odgovori mu, Anatote! ³¹ Madmena pobježe, utekoše stanovnici gebimski. ³² Još danas zaustavit će se u Nobu, rukom prijeti gori Kćeri sionske, Brijegu jeruzalemskom. ³³ Gle, Jahve, Gospod nad Vojskama, kreše grane silom strahovitom: najviši su vršci posjećeni, ponajviši sniženi. ³⁴ Pod sjekirom pada šumska guštara, sa slavom svojom pada Libanon.

11

¹ Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak

će izbit' iz njegova korijena. ² Na njemu će duh Jahvin počivat', duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjeg. ³ Prodahnut će ga strah Gospodnji: neće suditi po viđenju, presuđivati po čuvenju, ⁴ već po pravdi će sudit' ubogima i sud prav izricat' bijednima na zemlji. Šibom riječi svoje ošinut će silnika, a dahom iz usta ubit' bezbožnika. ⁵ On će pravdom opasati bedra, a vjernošću bokove. ⁶ Vuk će prebivati s jagnjetom, ris ležati s kozlićem, tele i lavić zajedno će pasti, a djetešće njih će vodit'. ⁷ Krava i medvjedica zajedno će pasti, a mladunčad njihova skupa će ležati, lav će jesti slamu k'o govedo. ⁸ Nad rupom gujinom igrat će se dojenče, sisanci će ruku zavlačiti u leglo zmijinje. ⁹ Zlo se više neće činiti, neće se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj: zemlja će se ispuniti spoznajom Jahvinom kao što se vodom pune mora. ¹⁰ U dan onaj: Jišajev izdanak, dignut kao stijeg narodima, puci će željno tražiti. I prebivalište njegovo bit će slavno. ¹¹ U dan onaj: Jahve će drugi put ruku pružiti da otkupi Ostatak svoga naroda, one što ostanu iz Asira i iz Egipta, iz Patrosa, Kuša i Elama, iz Šineara, Hamata i s morskih otoka. ¹² Podignut će stijeg narodima, sabrat će Izraelu prognanike i skupiti Judi raspršene sa sva četiri kraja zemlje. ¹³ Ljubomor će nestat' Efrajimov, bit će istrijebljeni dušmani Judini; Efrajim neće više zavidjeti Judi, a Juda neće biti neprijatelj Efrajimu. ¹⁴ Filistejcima na zapadu za vrat će sjesti, zajedno će plijeniti sinove Istoka; ruku će

svoju pružit' na Edom i Moab, bit će im pokorni sinovi Amonovi. ¹⁵ Jahve će isušit' zaljev mora egipatskog, zamahnut će rukom protiv Eufrata; snagom daha razbit će ga na sedam potoka da se u obući može prelaziti: ¹⁶ i bit će cesta Ostatku njegova naroda, koji preživio bude iz Asira, kao što bijaše Izraelcima kad iziđoše iz zemlje egipatske.

12

¹ Reći ćeš u dan onaj: Hvalim te, Jahve, razgnjevi se ti na mene, ali se odvratio gnjev tvoj i ti me utješi! ² Evo, Bog je spasenje moje, uzdam se, ne bojam se više, jer je Jahve snaga moja i piesma, on je moje spasenje. ³ I s radošću čete crpsti vodu iz izvora spasenja. ⁴ Reći čete u dan onaj: Hvalite Jahvu prizivajte ime njegovo! Objavite narodima djela njegova, razglašujte uzvišenost imena njegova! ⁵ Pjevajte Jahvi, jer stvorи divote, neka je to znano po svoj zemljи! ⁶ Kličite i radujte se, stanovnici Siona, jer je velik među vama Svetac Izraelov!

13

¹ Proroštvo o Babilonu koje vidje Izaija, sin Amosov. ² Na goletnu brdu dignite zastavu, vičite im iz sveg grla. Mašite rukom neka dođu na vrata kneževska. ³ Zapovijed dadoh svetim svojim ratnicima, gnjevu svom pozvah svoje junake koji slave veličanstvo moje. ⁴ Čuj! Žagor na gorama kao od silna naroda. Čuj! Buka kraljevstava, sakupljenih naroda. To Jahve

nad Vojskama za boj vojsku pregleda. ⁵ Iz daleka kraja, s granica neba dolaze oni - Jahve i oruđa gnjeva njegova - da svu zemlju poharaju. ⁶ Kukajte, jer je blizu Jahvin dan, k'o pohara dolazi od Svemoćnog. ⁷ I sve ruke stog' malakšu ... Svako ljudsko srce klone, ⁸ strava ih je obrvala, trudovi boli već ih spopadaju i grče se k'o rodilja. U prepasti jedan drugog motre, lica su im poput plamena. ⁹ Dolazi nesmiljeni Jahvin dan - gnjev i jarost - da u pustoš zemlju prometne, da istrijebi iz nje grešnike. ¹⁰ Jer nebeske zvijezde a ni Štapci neće više sjati svjetlošću, pomrčat će sunce ishodeći i mjesec neće više svijetliti. ¹¹ Kaznit će svijet za zloču, bezbožnike za bezakonje, dokrajčit će ponos oholih, poniziti nadutost silnika. ¹² Rjedi će biti čovjek neg' žeženo zlato, rjedi samrtnik od zlata ofirskog. ¹³ Nebesa će potresti, maknut će se zemlja s mjesta od srdžbe Jahve nad Vojskama u dan kad se izlije gnjev njegov. ¹⁴ I tada, kao gazela preplašena, kao ovce koje nitko ne prikuplja, svatko će se vratit' svom narodu, svatko će u zemlju svoju pobjeći. ¹⁵ Koga stignu, probost će ga: koga uhvate, mačem će sasjeći; ¹⁶ pred očima smrskat će im dojenčad, opljačkati kuće, silovati žene. ¹⁷ Gle, podižem na njih Medijce što ne cijene srebra i preziru zlato. ¹⁸ Svi će mladići biti pokošeni, sve djevojke zatrte. Na plod utrobe neće se smilovati, nad djecom im se oko neće sažaliti. ¹⁹ Babilon, ures kraljevstava, ures i ponos kaldejski, bit će k'o Sodoma i Gomora kad ih Bog zatrije. ²⁰ Nikad se više

neće naseliti, od koljena do koljena ostat će nenapučen. Arapin ondje neće dizati šatora, nit' će pastiri ondje počivati. ²¹ Počivat će ondje zvijeri pustinjske, sove će im napuniti kuće, nojevi će ondje stanovati, jarci plesati. ²² Hijene će zavijati iz njegovih palača, a čaglji iz raskošnih dvorova... Vrijeme se njegovo bliži, dani mu se neće produžiti.

14

¹ Da, smilovat će se Jahve Jakovu i opet izabrati Izraela, dati mu da počine u svojoj zemlji. Pridružit će im se došljak i priključiti se domu Jakovljevu. ² Sami će narodi po njih doći i odvesti ih u njihov kraj, a njih će Dom Izraelov baštiniti u Jahvinoj zemlji kao sluge i sluškinje. I zarobit će one koji njih bijahu zarobili i gospodovat će nad svojim tlačiteljima. ³ U dan kad ti Jahve dade da počineš od svojih stradanja, nemira i teškog robovanja kojima te pritisnuše, ⁴ zapjevat ćeš ovu rugalicu kralju babilonskom: Kako nestade silnika? Kako nestade tlačenja? ⁵ Jahve slomi štap zlikovački i žezlo vladarsko ⁶ što je bijesno bilo narode udarcima bez kraja i konca, što je gnjevno vladalo narodima progoneć' ih nemilice. ⁷ Počiva, miruje sva zemlja kličući od radosti. ⁸ Nad tobom se raduju čempresi i cedri libanonski: "Otkako si pao, ne dolaze nas više sjeći!" ⁹ Zbog tebe se uzbudi Podzemlje da te dočeka kada dođeš. U tvoju čast ono budi sjene, sve zemaljske mogućnike, ono diže s prijestolja sve kraljeve naroda. ¹⁰ Svi ti oni progovaraju:

“I ti si skršen k'o i mi, nama si sličan postao.
11 Oholost se tvoja sruši u Podzemlje i buka tvojih harfa; pod tobom je ležaj od truleži, a crvi tvoji su pokrivač. 12 Kako pade sa nebesa, Svjetlonošo, sine Zorin? Kako li si oboren na zemlju, ti, vladaru naroda? 13 U svom si srcu govorio: 'Uspet ću se na nebesa, povrh zvijezda Božjih prijesto ću sebi dići. Na zbornoj ću stolovati gori na krajnom sjeveru. 14 Uzači ću u visine oblačne, bit ću jednak Višnjemu.' 15 A sruši se u Podzemlje, u dubine provalije!” 16 Koji te vide, motre te i o tebi razmišljaju: “Je li to čovjek koji je zemljom tresao i drmao kraljevstvima, 17 koji je u pustinju svijet obraćao i sa zemljom sravnjivao gradove, koji sužnjeva svojih nikad nije kući otpuštao?” 18 Kraljevi naroda svi u časti počivaju, svaki u svojoj grobnici. 19 A ti si iz groba izbačen kao smeće odvratno, pokriven poklanima, mačem probodenima, koji su na ploče grobne pobacani k'o strvina zgažena! 20 Nećeš se združiti s njima u grobu, jer si zemlju svoju uništio i narod svoj poklao. I nikad se više neće spominjati pleme zlikovačko. 21 Spremite pokolj djeci za bezakonje otaca njihovih, da se više ne dignu da osvajaju zemlju i da ne pokriju lice svijeta! 22 Ustat ću na njih - riječ je Jahve nad Vojskama - i zatrt ću Babilonu ime i ostatak, rod i porod - riječ je Jahvina. 23 Dat ću ga u posjed ježevima i močvarama. Pomest ću ga metlom zatornom - riječ je Jahve nad Vojskama. 24 Zakleo se Jahve nad Vojskama: “Što zamislilih, zbit će se, što naumih, izvršit će se! 25 Skršit

ću Asur u svojoj zemlji, zgazit ću ga na svojim gorama. Jaram njegov s njih će spasti, spast će im s pleća breme njegovo.” ²⁶ Takva je odluka stvorena protiv čitave zemlje; takva je ruka pružena protiv svih naroda! ²⁷ A kad Jahve nad Vojskama odluči, tko da se usprotivi? Kada ruku ispruži, tko da je odvrati? ²⁸ One godine kad je umro kralj Ahaz, bi objavljeno ovo proroštvo: ²⁹ Ne raduj se, sva Filistejo, što se slomi štap koji te udarao, jer će iz korijena zmijinjeg izaći ljutica što će izleći zmaja krilatoga. ³⁰ Ubogi će pasti na mojim pašnjacima i u pouzdanju počivati siromasi; glađu ću pomoriti rod tvoj i pobiti što od tebe ostane. ³¹ Kukajte, vrata! Zapomaži, grade! Strepi, sva Filistejo! Jer sa sjevera dim dolazi i čete njegove ne napušta nitko! ³² Što će se tad odgovoriti glasnicima naroda? “Jahve zasnova Sion, i u njem su zaštićeni siromasi njegova naroda.”

15

¹ Proroštvo o Moabu. Obnoć opustošen, šaptom pade Ar Moab! Obnoć opustošen, šaptom pade Kir Moab! ² Uspinju se u hram dibonski, na uzvišice da plaču; nad Nebom i nad Medebom Moab nariče! Sve su glave ostrižene, a sve brade obrijane; ³ na ulicama oblače vreće, na njegovim krovovima leleču! Na njegovim trgovima svi nariču i suze prolijevaju. ⁴ Jauču Hešbon i Eleala, do Jahasa jauk se čuje. Zato dršću bokovi Moabu, strepi duša njegova; ⁵ srce Moabovo jeca, bjegunci mu idu do Soara.

Da, uz brdo Luhit uspinju se plačući; putem horonajimskim razliježe se jauk nad propašću. ⁶ Da! Vode nimrimske postadoše pustinja: trava usahla, bilja nestalo, zelenila više nema. ⁷ Zato stečevinu koju stekoše i ono što prištedješe nose preko Potoka vrba. ⁸ Da! Jauk se razliježe po kraju moapskom: kukanje mu do Eglajima, kukanje mu do Beer Elima. ⁹ Da! Vode dimonske krvi su pune, i još jednu nesreću dodajem Dimonu: jednog lava na moapske bjegunce i na preživjеле u zemlji.

16

¹ Šaljite jaganjce vladaru zemlje, od Stijene prema pustinji do gore Kćeri sionske. ² Kao razbjegle ptice, kao raspršeno gnijezdo bit će kćeri moapske na arnonskim gazovima. ³ Daj nam savjet, stvori odluku! Sred podneva sjenu svoju kao noć razastri. Sakrij izagnane, ne izdaj bjegunca. ⁴ Daj da kod tebe borave prognanici moapski, budi im okriljem pred pustošnikom. Kad se skonča tlačitelj, kad nestane pustošnika, kad ugnjetač iščeze iz zemlje, ⁵ učvrstit će se prijesto u blagosti i na njemu će vjerno stolovati, u šatoru Davidovu, sudac koji pravo ište i pravdu čini. ⁶ Čuli smo za nadutost Moaba, nadutost preveliku, za ponos, oholost i uznisitost; isprazno je njegovo hvastanje. ⁷ Zato kuka Moab, nad Moabom svi jauču, za kolačima grožđanim iz Kir Heresa jauču posve slomljeni. ⁸ Jer uvenuše nasadi hešbonski, trsje sibmansko, i lišće su mu pomlatili gospodari naroda. Sezaše do Jazera,

zamicaše u pustinju; izdanci mu dosezahu sve do mora. ⁹ Zato plačem za trsjem sibmanskim kao što plače Jazer, suzama te ja zalijevam, Hešbone i Elealo! Nad plodovima tvojim, nad jemativom, krik se začu; ¹⁰ nestade iz voćnjaka veselja i radosti. U vinogradima ne pocikuje se, ne kliče se od radosti; ne mastÄi se vino u kaci, zamuknu podvikivanje. ¹¹ Zato utroba moja za Moabom poput harfe dršće, a grudi mi za Kir Herešom. ¹² Zaludu se pokazuje Moab, umara se na uzvišicama dolazeći u svetište da se moli: ništa postići neće. ¹³ Ovo je riječ koju nekoć reče Jahve protiv Moaba. ¹⁴ A sada govori Jahve ovako: "Za tri godine, godine najamničke, slava će Moabova, sa svim velikim mnoštvom njegovim, potamnjeti, a što od nje ostane, bit će maleno, slabo i nemoćno."

17

¹ Proroštvo o Damasku. Gle, prestat će Damask biti gradom i postat će hrpom ruševina; ² njegovi gradići, dovijek napušteni, bit će pašnjak stadima; ležat će u njima i nitko ih neće tjerati. ³ Izgubit će Efrajim utvrde, a Damask kraljevstvo; ostatku Arama zbit će se što i slavi sinova Izraelovih - riječ je Jahve nad Vojskama. ⁴ U onaj dan smanjit će se slava Jakovljeva, spast će salo tijela njegova. ⁵ Bit će k'o kad žetelac žito hvata, a ruka mu žanje klasje, kao kad se pabirče klasovi u refajimskoj dolini - ⁶ ostat će samo pabirci; ili kao kad se otresa maslina: dvije-tri uljike sasvim na vrhu, četiri ili pet na granama drveta - riječ je Jahve, Boga Izraelova. ⁷ U

onaj dan čovjek će pogledati na svog Stvoritelja i upraviti oči k Svecu Izraelovu. ⁸ Neće više gledati žrtvenika, djela svojih ruku, neće više gledati onoga što njegovi prsti stvoriše: ašere i sunčane stupove. ⁹ U onaj će dan gradovi tvoji biti napušteni, kao što bjehu napušteni hivijski i amorejski kad ih ostaviše pred Izraelcima, i opustjet će, ¹⁰ jer si zaboravio Boga svog spasenja i nisi se spomenuo Stijene svoje snage. Stog' i sadiš ljupke biljke i strane presađuješ mladice; ¹¹ u dan kad ih posadiš, one izrastu, a ujutro procvatu tvoje sadnice, al' propada žetva u dan nevolje, u dan boli neizlječive. ¹² Jao, buka naroda mnogobrojnih; buče kao što buči more; šum naroda koji šume k'o što šumore silne vode. ¹³ Šume narodi kao što silne vode šumore, al' kad On im zaprijeti, bježe daleko, po gorama razvijani kao pljeva na vjetru, k'o prašina u vihoru. ¹⁴ Navečer eto straha; prije svanuća više ga nema: to je sudba onih koji nas plijene i kob onih što nas pljačkaju.

18

¹ Jao zemlji krilatih kukaca s one strane rijeka kuških, ² tebi koja šalješ morem glasnike i vodom u čamcima rogoznim. Idite, brze skoroteče, k narodu stasitu, tamnoputu, k narodu kog se boje odvajkada, narodu žilavu, zavojevaču, čija je zemlja rijekama izbrazdana. ³ Svi stanovnici kruga zemaljskoga, i vi, žitelji zemlje, kad se zastava na brdu digne, gledajte; kad rog zatrubi, slušajte. ⁴ Jer ovako mi govori Jahve: "Mirno ću gledati s mjesta svojega, k'o prozirna žega

podnevna, k'o rosan oblak za vrućine žetvene.
⁵ Prije berbe, kad loza ocvate i cvijet u grozdove dozri, nožima će posjeći mladice, povezati, ukloniti grane. ⁶ Svi će biti ostavljeni grabljivicama gorskim i zvijerima zemaljskim. Grabljivice će na njima ljetovati, zvijeri zemaljske zimovati.”
⁷ U ono će vrijeme narod stasit i tamnoputan, narod kojega se boje odvajkada, narod žilav i zavojevački, čija je zemlja izbratzana rijekama, donositi darove Jahvi nad Vojskama, k mjestu imena Jahve nad Vojskama - na goru Sion.

19

¹ Proroštvo o Egiptu. Gle, Jahve sjedi na brzu oblaku, u Egipat dolazi. Dršću pred njim idoli egipatski, u njedrima premire srce Egipćana. ² Podbost ću Egipćane protiv Egipćana, i brat će se s bratom svojim boriti, drug s drugom, grad s gradom, a kraljevstvo s kraljevstvom. ³ Egiptu se pamet muti, ja sprečavam njegove naume; oni traže idole i враче, opsjenare i gatare. ⁴ Egipćane ja predajem u ruke gospodaru okrutnu, kralj silovit njima će vladati - riječ je Jahve nad Vojskama. ⁵ Nestat će vode iz mora, presahnut će i presušiti Rijeka, ⁶ zaudarat će prokopi, spast će rukavci Rijeke egipatske i presušiti. Uvenut će trska i sita, ⁷ sva zelen pokraj Nila; usahnut će na Nilu svi usjevi, propast će, raspršit' se, iščeznuti. ⁸ Tužit će ribari, kukat će svi što u Nil udicu bacaju; jadikovat će oni što u vodi mrežu razapinju. ⁹ Postidjet će se lanari, grebenari i tkači bijela tkanja. ¹⁰ Snuždit će se tkalci,

rastužiti rđnici. ¹¹ Prvi su luđaci knezovi soanski, mudri savjetnici faraonovi glupo svjetuju; kako se usuđujete reći faraonu: "Učenik sam mudraca, učenik drevnih kraljeva?" ¹² TÓa gdje su twoji mudraci? Nek' ti dojave i obznane što je Jahve nad Vojskama nakanio s Egiptom. ¹³ Ludi su knezovi taniški, prevareni knezovi memfiški, oni zavode Egipat, glavare njegovih plemena. ¹⁴ U njih je ulio Jahve duh vrtoglavi te zavode Egipat u svakom mu činu da tetura k'o pijanac kada bljuje. ¹⁵ U Egiptu više ne može uspjeti ništa od onog što čine glava i rep, palma i sita. ¹⁶ U onaj će dan Egipćani postati kao žene, drhtat će i strepiti od zamaha ruke Jahve nad Vojskama kojom će zamahnuti na njih. ¹⁷ Zemlja će Judina biti na užas Egiptu; kad god je se sjeti, strah će ga obuzeti zbog onoga što je Jahve nad Vojskama protiv njega naumio. ¹⁸ U onaj će se dan u zemlji egipatskoj pet gradova što govore kanaanskim jezikom zakleti Jahvi nad Vojskama; jedan će se od njih zvati Ir Hahres. ¹⁹ U onaj će dan biti žrtvenik Jahvin usred zemlje egipatske i stup posvećen Jahvi blizu granice njegove. ²⁰ To će Jahvi nad Vojskama biti znak i svjedočanstvo u egipatskoj zemlji. Kad zazovu Jahvu protiv tlačitelja, on će im poslati spasitelja i vođu da ih izbavi. ²¹ I objavit će se Jahve Egipćanima, i u onaj će dan Egipćani spoznati Jahvu; služit će mu žrtvama i prinosima, zavjetovat će se i izvršavati zavjete. ²² Jahve će teško udariti Egipćane, ali će ih iscijeliti; obratit će se oni Jahvi i on će ih uslišiti i iscijeliti. ²³ U onaj će dan

ići cesta od Egipta do Asirije. Asirci će dolaziti u Egipat, a Egipćani u Asiriju. Egipat i Asirija služit će Jahvi. ²⁴ U onaj će dan Izrael, treći s Egiptom i Asirijom, biti blagoslovлен usred zemlje. ²⁵ Jahve nad Vojskama blagoslovit će ga: "Nek' je blagoslovлен", reći će, "moj narod egipatski, djelo mojih ruku Asirija i baština moja Izrael."

20

¹ U godini kad je vrhovni vojskovođa, koga bijaše poslao Sargon, kralj asirski, došao u Ašdod, napao ga i zauzeo, ² u to vrijeme reče Jahve po Izaiji, sinu Amosovu: "Hajde, skini kostrijet s bokova i obuću izuj s nogu." On to učini te idaše gol i bos. ³ Tada reče Jahve: "Kao što je sluga moj Izaija tri godine išao gol i bos kao znak i znamenje Egiptu i Kušu, ⁴ tako će kralj asirski odvesti sužnje iz Egipta i izgnanike iz Kuša, mlade i stare, gole i bose, otkrivenih zadnjica, sramote Egipta. ⁵ Zbunit će se tad i posramiti zbog Kuša, svoje uzdanice, i Egipta, svojega ponosa. ⁶ I reći će u onaj dan stanovnici ovog primorja: 'Eto, to je uzdanica naša kojoj se utjecasmo da nam pomogne i spasi nas od kralja asirskoga. A kako da se mi spasimo?'

21

¹ Proroštvo primorskoj pustinji. Kao što vihori, hujeći nad Negebom, dolaze iz pustinje, kraja strahotna ² - otkri mi se u strašnom viđenju - tako pljačkaš pljačka, pustošnik pustoši. "Navali, Elame, opsjedni, Medijo! Dokrajčit će sve

jauke.” ³ Zato bedra moja probadaju grčevi; bolovi me spopadaju k'o trudovi porodilju; od smućenosti ogluših, od straha obnevidjeh. ⁴ Srce mi dršće, groza me obuze, sumrak za kojim čeznuh postade mi užas. ⁵ Postavljaju stol, prostiru stolnjak, jede se i piye ... Ustajte, knezovi, mažite štit! ⁶ Jer Gospod mi ovako reče: “Idi, postavi stražara! Što vidi, nek' javi. ⁷ Vidi li konjanike, jahače udvojene, jahače na magarcima, jahače na devama, neka dobro pazi s pažnjom napetom!” ⁸ A stražar viknu: “Povazdan, Gospodaru, stojim na stražarnici, čitavu noć na straži prostojem.” ⁹ I gle, dolaze konjanici, jahači udvojeni. Oni mi viknuše, oni rekoše: “Pade, pade Babilon! Svi kipovi njegovih bogova o zemlju se razbiše.” ¹⁰ Omlaćeno žito, čedo gumna moga, što čuh od Jahve nad Vojskama, Boga Izraelova, objavih vam! ¹¹ Proroštvo o Edomu. Viču mi iz Seira: “Stražaru, koje je doba noći? Stražaru, koje je doba noći?” ¹² Stražar odgovori: “Dolazi jutro, a zatim opet noć. Hoćete li pitati, pitajte, vratite se, dođite!” ¹³ Proroštvo o Arapima. U šikarama pustinjskim počivate, dedanske karavane. ¹⁴ Vodu iznesite pred žedne, stanovnici zemlje temske, izidite s kruhom pred bjegunca. ¹⁵ Pred mačevima bježe oni, pred mačem trgnutim, pred lukom zapetim, pred bojem žestokim. ¹⁶ Da, ovako mi reče Gospod: “Još jedna godina, godina nadničarska, i nestat će sve slave Kedrove. ¹⁷ A od mnogobrojnih strijelaca među hrabrim sinovima Kedrovim malo će ih ostati.” Tako je govorio Jahve, Bog Izraelov.

22

¹ Proročstvo o Dolini viđenja: Što ti je da uzlaziš sav na krovove, ² grade pun vreve, grade bučni, grade razigrani? Pobijeni tvoji ne padaju od mača, nit' u boju poginuše mrtvi tvoji; ³ glavari svi ti zajedno pobjegoše, u ropstvo padaju luka ne napevši. Zasužnjeni su svi tvoji knezovi, zalud umakoše daleko. ⁴ Zato velim: "Ostavite me, zaplakat ću gorko; nemojte me tješiti zbog uništenja naroda moga." ⁵ Jer ovo je dan pomemnje i rasula od Jahve, Gospoda nad Vojskama. U Dolini viđenja zid se ruši, vapaj za pomoć diže se u goru. ⁶ Elam tobolac uzima, Aram konja jaše, a Kir štit otkriva. ⁷ Krasne doline tvoje pune su bojnih kola, konjanici stižu pred vrata. ⁸ Tako pada Judi zaštita. U onaj dan svrnuo si pogled na oružje u Šumskoj kući. ⁹ Vidjeste da u gradu Davidovu ima mnogo pukotina. Sabraste vodu iz Donjega ribnjaka. ¹⁰ Prebrojiste kuće jeruzalemske, porušiste kuće da zid učvrstite. ¹¹ Između dva zida načiniste spremište za vodu iz starog ribnjaka. Ali se ne obazreste na Tvorca, nit' vidjeste onog što davno sve smisli. ¹² Gospod, Jahve nad Vojskama, pozivaše vas u dan onaj da plačete i tugujete, da obrijete glave i pripašete kostrijet. ¹³ A gle: radost i veselje, ubijaju goveda i kolju ovce; jedu meso i piju vino: "Jedimo i pijmo, jer sutra nam je mrijeti." ¹⁴ Ali Jahve nad Vojskama objavi mi: "Dok ne umrete, grijeh taj neće vam se oprostiti", reče Jahve, Gospod nad Vojskama. ¹⁵ Ovako govori Jahve, Gospod nad Vojskama: "Hajde, idi k onom dvorjaninu, k

Šibni, nadstojniku dvora, ¹⁶ koji kleše sebi grob na uzvisini i u stijeni sebi prebivalište usijeca: 'Što tu posjeduješ i koga tu imaš da sebi klešeš grobnicu?' ¹⁷ Gle, Jahve će te baciti daleko udarcem jednim jedinim, snažno će te uhvatiti, ¹⁸ smotat će te u klupko, kao loptu te baciti po zemlji širokoj! Ondje ti ćeš umrijeti, s kolima što ti bijahu na slavu, ti, sramoto dvoru svoga gospodara!' ¹⁹ Lišit će te tvoje službe, otjerat te sa tvog mjesta; ²⁰ i pozvat će svoga slugu Elijakima, sina Hilkijina. ²¹ Obući će mu tvoju haljinu, tvojim će ga pojasmom opasat', tvoju će mu vlast predati u ruke te će biti otac žiteljima jeruzalemskim i kući Judinoj. ²² Metnut će mu na pleća ključ od kuće Davidove: kad otvori, nitko neće zatvoriti, kad zatvori, nitko neće otvoriti. ²³ Kao klin zabit će ga na tvrdu mjestu; i postat će prijesto slave domu oca svojega. ²⁴ O njega će se vješati sva slava njegova doma očinskog, izdanci i potomstvo, sve malo posuđe, od zdjelica do čupova. ²⁵ U onaj dan - riječ je Jahve nad Vojskama - izvući će se klin zabijen na tvrdu mjestu, slomit će se i pasti. I sav teret što je visio na njemu razbit će se, jer je Jahve govorio.

23

¹ Proroštvo o Tiru. Kukajte, lađe taršiške, jer vaša je tvrđa razorena! Javljenio im je dok se iz kitimske vraćahu zemlje. ² Umuknite, stanovnici primorja, trgovci sidonski, kojih su glasnici brodili morem po vodi velikoj. ³ Sjetva Nila, žetva Rijeke, bijaše njegovo bogatstvo. On

bijaše sajmište narodima. ⁴ Stidi se, Sidone, jer more govori: "Ne hvataju me trudovi niti rađam, ne odgajam momaka nit' podižem djevojaka." ⁵ Uzdrhtat će Egipćani kad o Tiru vijest čuju. ⁶ Otplovite u Taršiš, kukajte, stanovnici primorja. ⁷ Je li to vaš grad veseli što postoji od davnih davnina i noge ga daleko nosile da se ondje naseli? ⁸ Tko li je to odlučio protiv Tira okrunjenog, kojeg trgovci bijahu knezovi a prekupci odličnici zemlje? ⁹ Jahve nad Vojskama odluči tako da osramoti ponosnu slavu, da ponizi sve odličnike zemlje. ¹⁰ Obrađuj zemlju, kćeri taršiška, tvoje luke više nema! ¹¹ Ruku svoju Gospod diže na more i kraljevstvima zadrma. Zapovjedi Jahve da se razore tvrđave kanaanske. ¹² Rekao je: "Nećeš više klikovati, okaljana djevice, kćeri sidonska!" Ustani i idi u Kitim; ni ondje nećeš imati mira. ¹³ Evo zemlje kitimske ... podižu se kule opsadne, razaraju utvrde, sve je ruševina. ¹⁴ Kukajte, brodovi taršiški, razoren je vaša tvrđava! ¹⁵ Dogodit će se, u onaj dan, da će Tir biti zaboravljen sedamdeset godina, kao dani jednoga kralja. A poslije sedamdeset godina Tiru će biti kao bludnici iz pjesme: ¹⁶ "Uzmi citaru i skići se gradom, bludnice zaboravljena! Sviraj lijepo, pjevaj mnogo, da te se spomenu!" ¹⁷ Poslije sedamdeset godina pohodit će Jahve Tir. I grad će opet dobivati svoju plaću bludničku. Podavat će se bludu sa svim kraljevstvima svijeta na licu zemlje. ¹⁸ Ali će njegova dobit i plaća biti posvećena Jahvi; neće se zgrtati ni čuvati, nego će njegova dobit

biti za one koji prebivaju pred Jahvom da imaju hrane do sita i doličnu odjeću.

24

¹ Gle, Jahve razvaljuje zemlju, razara je, nakazi joj lice, raspršuje stanovnike njene. ² Svećenik će biti k'o i narod, gospodar k'o i sluga, gospodarica k'o i sluškinja, prodavač k'o i kupac, zajmodavac k'o i zajmoprimac, vjerovnik k'o i dužnik. ³ Opustošena će biti zemlja, opljačkana sasvim, jer je Jahve odlučio. ⁴ Zemlja tuži, vene, svijet gine, gasne, nebo sa zemljom propada. ⁵ Oskvrnjena je zemlja pod žiteljima svojim, jer prestupiše Zakon, pogaziše odredbu, Savez vječni razvrgoše. ⁶ Zato prokletstvo proždire zemlju, okajavaju stanovnici njeni. Zato su sažgani žitelji zemljini i malo je ljudi preostalo. ⁷ Vino tuguje, loza vene, uzdišu svi što bijahu srca vesela. ⁸ Prestalo je veselje uz bubenje, zamrla je graja razigrana; umukla je glazba citara. ⁹ Ne piće se više vino uz pjesmu, ogrknu piće silovito. ¹⁰ Razoren je grad ništavila, zatvoren ulaz svim kućama. ¹¹ Jauk po ulicama zbog vina, nestao svakog veselja, radost je iz zemlje prognana. ¹² Tek pustoš ostade u gradu, u trijeske smrskana su vrata. ¹³ Jer tako se zbiva na zemlji, među narodima, kao kad se Oberu masline il' paljetkuje grožđe nakon berbe. ¹⁴ Oni glas podižu, kliču od radosti; uznose s mora veličajnost Jahvinu. ¹⁵ I na istoku ime Jahve slave oni, na otocima mora ime Jahve, Boga Izraelova. ¹⁶ S kraja zemlje čujemo pjesme:

“Slava Pravedniku!” Ali ja kažem: “Propadoh! Propadoh! Jao meni! Vjerolomci se iznevjeriše, nevjerom se, vjerolomci, iznevjeriše.” ¹⁷ Strava, jama, zamka tebi, žitelju zemlje: ¹⁸ tko pred glasom strave uteče u jamu će upasti; tko se izjame izvuče zamka će ga uhvatit’. Da, otvorit će se ustave u visini i zatresti zemljji temelji. ¹⁹ Zemlja će se grozno razbiti, zemlja će se strašno raspući, zemlja će se silno uzdrmati, ²⁰ zemlja će zateturati poput pijanca, zanjihat se poput kolibe; toliko će joj otežati bezakonjenjeno da će pasti i neće više ustati. ²¹ I dogodit će se u onaj dan: Jahve će kazniti u visini Vojsku nebesku, a na zemlji sve kraljeve zemaljske; ²² bit će sakupljeni i zasužnjeni u jami, zatvoreni u tamnicu i nakon mnogih dana kažnjeni. ²³ Pocrvenjet će mjesec, postidjet se sunce, jer će kraljevati Jahve nad Vojskama na gori Sionu i u Jeruzalemu i Slava će mu sjati pred starješinama.

25

¹ Jahve, ti si Bog moj, uznosim te, tvoje ime slavim, jer si proveo čudesan naum, smišljen od davnine, istinit i vjeran, ² jer grad si pretvorio u hrpu kamenja, a mjesto utvrđeno u ruševine. Tvrđa neprijateljska više nije grad, dovijeka se više obnoviti neće. ³ Zato te slavi narod snažan, grad moćnih plemena tebe se boji; ⁴ jer ti si utočište nevoljnom, utočište ubogom u nevolji; ti si skrovište od pljuska i od žege zaklon, jer čud je silnička kao pljusak zimski; ⁵ kao žega nad zemljom sušnom ti gušiš graju neprijatelja; kao

žega sjenom oblaka prekinu se silniku pjesma pobjednička. ⁶ I Jahve nad Vojskama spremiće svim narodima na ovoj gori gozbu od pretiline, gozbu od izvrsna vina, od pretiline sočne, od vina staložena. ⁷ Na ovoj gori on će raskinuti zastor što zastiraše sve narode, pokrivač koji sva plemena pokrivaše ⁸ i uništiti će smrt zasvagda. I suzu će sa svakog lica Jahve, Gospod, otrti-sramotu će svog naroda na svoj zemlji skinuti: tako Jahve reče. ⁹ I reći će se u onaj dan: “Gle, ovo je Bog naš, u njega se uzdasmo, on nas je spasio; ovo je Jahve u koga se uzdasmo! Kličimo i veselimo se spasenju njegovu, ¹⁰ jer ruka Jahvina na ovoj gori počiva!” Moab je izgažen na svome mjestu kao što se gazi slama na buništu; ¹¹ ondje on razmahuje rukama kao što ih razmahuje plivač kada pliva. Ali Jahve obara njegovu ponositost i propinjanja ruku njegovih. ¹² Visoku tvrđu tvojih zidina on razvaljuje, na zemlju baca, u prah ruši.

26

¹ U onaj dan pjevat će ovu pjesmu u zemlji Judinoj: “Tvrđ grad mi imamo: za obranu nam On podiže zidove i predziđa. ² Otvorite vrata! Nek' uđe narod pravedni koji čuva vjernost, ³ čiji je značaj čvrst, koji čuva mir jer se u te uzda. ⁴ Uzdajte se u Jahvu dovjeka, jer Jahve je Stijena vječna; ⁵ on obara one koji obitavahu visoko, razvaljuje tvrđu visoku, ruši u prah, sravnjuje sa zemljom, ⁶ te je gaze noge, noge ubogih i koraci nevoljnih.” ⁷ Put je pravednikov prav, ti

ravniš stazu pravednom. ⁸ Da, na stazi tvojih sudova željno te, Jahve, čekamo; ime tvoje i spomen tvoj duša nam žudi. ⁹ Dušom svojom žudim tebe noću i duhom svojim u sebi te tražim. Jer kad se na zemlji pojave tvoji sudovi, uče se pravdi stanovnici kruga zemaljskoga. ¹⁰ Ako se pomiluje opaki, on se ne uči pravednosti. U zemlji pravednosti on čini bezakonje i ne obazire se na veličanstvo Jahvino. ¹¹ Jahve, ruka je tvoja podignuta, a oni je ne vide. Nek' vide i postide se, nek' ih proguta revnost za narod, nek' ih proždre oganj pripravljen dušmanima tvojim. ¹² Jahve, ti mir nama daješ, jer ti si tvorac svih djela naših. ¹³ Jahve, Bože naš, gospodarili su nama osim tebe drugi gospodari, ali tebe jedinog, ime tvoje, častimo. ¹⁴ Mrtvi neće oživjeti, sjene neće uskrsnuti, jer ti si ih kaznio i uništio i zatro svaki spomen na njih! ¹⁵ Umnožio si narod, Jahve, umnožio si narod, proslavio se, proširio sve granice zemlje! ¹⁶ Jahve, tražili su te u nevolji; izlijevali tihu molitvu, kad ih je stigla tvoja kazna. ¹⁷ Kao što se trudna žena pred porođajem grči i viče u bolovima, takvi smo, Jahve, pred tobom. ¹⁸ Zatrudnjeli smo, u mukama smo kao da rađamo, nismo donijeli duha spasenja zemlji nit' se rodiše stanovnici svijeta. ¹⁹ Tvoji će mrtvi oživjeti, uskrsnut će tijela. Probudite se i kličite, stanovnici praha! Jer rosa je tvoja - rosa svjetlosti, i zemlja će sjene na svijet dati. ²⁰ Hajde, narode moj, uđi u sobe i vrata za sobom zatvorи. Sakrij se časkom dok jarost ne prođe. ²¹ Jer, gle, izići će Jahve iz svog

prebivališta da stanovnike zemljine kazni što se o njeg' ogriješiše. Izbacit će zemlja svu krv što je na njoj prolivena i neće više kriti onih koji su na njoj poklani.

27

¹ U onaj dan kaznit će Jahve mačem ljutim, velikim i jakim Levijatana, zmiju hitru, Levijatana, zmiju vijugavu, i ubit će zmaja morskoga. ² U onaj dan pjevajte mu, vinogradu vinorodnom: ³ Ja, Jahve, njega čuvam, svaki čas ga zalijevam, i da ga tko ne ošteti, danju i noću stražim. ⁴ Nema gnjeva u meni! Nek' se trnje i drač samo pojavi, protiv njega ustatiću u boj, svega ču ga sažgati! ⁵ Ili u moje nek' dođe okrilje, neka sklopi mir sa mnom, mir neka sklopi sa mnom! ⁶ Dolaze dani kad će se ukorijeniti Jakov, razgranit' se i procvasti Izrael, i sav svijet plodovima napuniti. ⁷ Je li ga udario kako udari one koji njega udarahu? Je li ga ubio kako ubi one koji njega ubiše? ⁸ Za kaznu ga potjera, izagna, odnese ga silnim dahom svojim u dan istočnjaka. ⁹ Tako će se okajati bezakonje Jakovljevo; a ovo je sve plod oproštenja grijeha njegova. Neka se smrve svi kamenovi žrtvenika kao što se u prah drobi krečno kamenje! Nek' se više ne dižu ašere i sunčani stupovi! ¹⁰ Jer opustje tvrdi grad, naselje je poharano, napušteno kao pustinja. Telad onđje pase - leži onđje, grmlje brsti. ¹¹ Kad mu se osuše grane, lome ih, dolaze žene i oganj pale. Jer to je narod nerazuman, zato ga neće žaliti Stvoritelj, Tvorac mu se neće smilovati. ¹² Jahve će u dan onaj klasje vrijeći od Eufrata do Potoka

egipatskog, i bit će te pobrani jedan po jedan, djeco Izraelova. ¹³ U onaj dan zatrubit će velika trublja, i doći će izgubljeni u zemlji asirskoj, i koji bijahu izgnani u zemlju egipatsku, i poklonit će se Jahvi na Svetoj gori, u Jeruzalemu.

28

¹ Teško gizdavu vijencu pijanica Efrajimovih, uvelu cvijetu blistava mu nakita - onima što uvrh plodnog dola leže vinom opijeni! ² Evo, od Gospoda jaki i moćni, kao pljusak s tučom, kao vihor razorni, prodom oblaka i povodanj, i svom ih snagom na zemlju baca. ³ Bit će izgažen nogama gizdav vijenac pijanica Efrajimovih ⁴ i uveo cvijet blistava mu nakita uvrh plodnih dolina; bit će kao rana smokva prije ljeta: čim je tko spazi, odmah je ubere. ⁵ U onaj dan Jahve nad Vojskama postat će kruna slave i sjajan vijenac Ostatku svoga naroda - ⁶ duh pravde onome koji sjedi na stolici sudačkoj i srčanost onome koji odbija napad na vrata. ⁷ Oni posrću od vina, teturaju od žestoka pića: svećenici i proroci od žestoka pića posrću; omami ih vino; teturaju od žestoka pića, posrću u viđenjima, ljuljaju se sudeći. ⁸ Svi su stolovi puni gnusnih bljuvotina, nigdje čista mjesta nema! ⁹ "Koga on to uči mudrosti, koga on upućuje u objavu? Zar djecu odviknutu od mljeka odbijenu od prsiju? ¹⁰ Sav la-sav, sav la-sav, kav la-kav, kav la-kav, zeer šam, zeer šam." ¹¹ Da, mucavim usnama i na stranom jeziku govorit će se ovom narodu. ¹² On im reče: "Evo počinka, dajte umornom da otpočine! Evo odmora!" Ali ne htjedoše

poslušati. ¹³ Zato će im Jahve ovako govoriti: "Sav la-sav, sav la-sav, kav la-kav, kav la-kav, zeer šam, zeer šam", da hodeći padnu nauznak, da se razbiju, zapletu i uhvate. ¹⁴ Stoga čujte riječ Jahvinu, vi podsmjevači, vi što vladate narodom ovim koji je u Jeruzalemu. ¹⁵ Vi velite: "Sklopismo savez sa smrću i s Podzemljem učinimo sporazum. Kad prođe bić razorni, ne, neće nas dohvatići, jer od laži načinimo sebi sklonište i od obmane skrovište." ¹⁶ Stog ovako govorи Jahve Gospod: "Evo, postavljam na Sion kamen odabranji, dragocjen kamen ugaoni, temeljac. Onaj koji u nj vjeruje neće propasti. ¹⁷ I uzet ћu pravo za mjeru, a pravdu za tezulju." I tuča će vam zastrti sklonište od laži, a voda otplaviti skrovište; ¹⁸ propast će savez vaš sa smrću, vaš sporazum s Podzemljem održat' se neće. Kada bić razorni prođe, satrt će vas; ¹⁹ kad god prođe, dohvatić će vas; prolazit će svako jutro, danju i noću. Samo će vas strah uputit u objavu. ²⁰ Prekratka će bit' postelja da se čovjek pruži, preuzak pokrivač da se umota. ²¹ Da, kao na gori Perasimu, Jahve će ustati, kao u Dolini gibeonskoj, on će se razjariti, da izvrši djelo svoje, djelo čudnovato, da ispunji naum svoj, naum tajnoviti. ²² Podsmijevanja se okanite, da vas jače okovi ne stegnu; jer čuh da je od Gospoda, Jahve nad Vojskama, zemlji ovoj dosuđeno uništenje. ²³ Poslušajte i čujte glas moj, prisluhnите pomno moju besjedu. ²⁴ Ore li orač svakog dana, brazdi, brana njivu svoju? ²⁵ A kad joj poravna površinu, ne sije li grahor, ne

sipa li kumin? Pšenicu gdje treba, proso i ječam, i napokon raž po rubovima? ²⁶ Bog ga njegov upućuje, on ga uči djelu pravom. ²⁷ Ne mlati se grahor cijepom, nećeš točkom po kuminu, već se grahor štapom mlati, a kumin se prutom lupa. ²⁸ A da li se žito tare? Ne, nećeš ga dovijeka mlatiti: po njem ćeš pognat kolski točak i konje, ali ga zdrobiti nećeš. ²⁹ I to dolazi od Jahve nad Vojskama, savjetom divnog, mudrošću velikog.

29

¹ Teško Arielu! Arielu, gradu što ga opkoli David! Nek' se niže godina na godinu, nek' se izredaju blagdani, ² pa ču pritisnuti Ariel i nastat će jauk i lelek. Za mene ćeš biti Ariel, ³ opkolit ču te kao David, rovovima okružiti, suprot tebi nasipe ču dići. ⁴ Oboren govorit ćeš sa zemlje, iz praha mucat' riječju prigušenom, glas će ti se iz zemlje dizat' kao pokojnikov, iz praha ćeš šaptati besjedu. ⁵ Kao sitna prašina bit će mnoštvo tvojih dušmana, kao pljeva razvijana - rulja silnika: i odjednom, u tren oka: ⁶ pohodit će te Jahve nad Vojskama grmljavom, tutnjem, bukom velikom, vihorom, olujom i plamenim ognjem što proždire. ⁷ Bit će k'o san, utvara noćna: mnoštvo svih naroda što vojuje s Arielom i svih onih koji zavojštiše na nj i na utvrde njegove i koji ga odasvud pritjesniše. ⁸ Bit će kao kad gladan sanja da jede, a probudi se prazna želuca; i kao kad žedan sanja da piye, pa se, iznemogao, suha grla probudi. Tako će se dogoditi mnoštvu naroda koji vojuju protiv

Gore sionske. ⁹ Stanite, skamenite se od čuda, oslijepite i obnevidite! Pijani su, ali ne od vina, posrću, ali ne od silna pića. ¹⁰ Jahve je izlio na vas duh obamrlosti, zatvorio je oči vaše - proroke, zastro glave vaše - vidioce. ¹¹ Zato će vam svako viđenje biti kao riječi u zapečaćenoj knjizi: dade li se kome tko zna čitati govoreći: "De, čitaj to!" - on će odgovoriti: "Ne mogu jer je zapečaćena." ¹² A dade li se kome tko ne zna čitati govoreći: "Čitaj to!" - on će odvratiti: "Ne znam čitati." ¹³ Jahve reče: "Jer mi narod ovaj samo ustima pristupa i samo me usnama časti, a srce mu je daleko od mene i njegovo štovanje naučena ljudska uredba, ¹⁴ zato ču, evo, i dalje čudno postupati s ovim narodom - čudno i prečudno: i propast će mudrost njegovih mudraca, pomračit se umnost njegovih umnika." ¹⁵ Teško onima koji se od Jahve kriju da bi svoje sakrili namjere i koji u mraku djeluju i zbole: "Tko nas vidi i tko nas pozna?" ¹⁶ Kolike li naopakosti vaše! Cijeni li se glina kao lončar, pa da djelo rekne svome tvorcu: "Nije me on načinio"? Ili lonac da rekne lončaru: "On ne razumije ništa"? ¹⁷ Neće li se naskoro Libanon u voćnjak pretvoriti, a voćnjak izrodit u šumu? ¹⁸ I čut će u onaj dan gluhi riječi knjige; oslobođene mraka i tmine, oči će slijepih vidjeti. ¹⁹ A siromasi će se opet radovati u Jahvi, najbjedniji će klicat' Svecu Izraelovu, ²⁰ jer neće više biti silnika, nestat će podsmjevača, istrijebit će se svi koji zlo sniju: ²¹ oni koji riječju druge okrivljuju, oni koji na vratima sucu postavljaju

zamku i nizašto obaraju pravednika. ²² Zato ovako govori Jahve, Bog kuće Jakovljeve, koji otkupi Abrahama: "Neće se odsad više stidjeti Jakov i više mu neće lice blijedjeti, ²³ jer kad vidi usred sebe djelo mojih ruku, svetit će ime moje." Svetit će Sveca Jakovljeva, bojat će se Boga Izraelova. ²⁴ Zabludejeli duhom urazumit će se, a oni što mrmljaju primit će pouku.

30

¹ Teško sinovima odmetničkim! - riječ je Jahvina. Oni provode osnove koje nisu moje, sklapaju saveze koji nisu po mom duhu i grijeh na grijeh gomilaju. ² Zaputiše se u Egipat, ne pitajući usta moja, da se uteku faraonovu zaklonu i da se zaštite u sjeni Egipta. ³ Zaklon faraonov bit će na sramotu, i na ruglo zaštita u sjeni Egipta. ⁴ Eno mu knezova već u Soanu, podanici stigoše u Hanes: ⁵ svi će se oni razočarati u narodu beskorisnom, neće im biti na pomoć ni na korist, već na sramotu i porugu. ⁶ Proroštvo o negepskim životinjama. Kroza zemlju nevolje i bijede, lavice i lava koji riču, ljutice i zmaja krilatog, nose oni blago na leđima magaraca i bogatstvo na grbi deva, nose ga narodu beskorisnom. ⁷ Jer prazna je i ništavna pomoć Egipta, zato ga i zovemo: Rahab - danguba. ⁸ Ded napiši na ploču i zapiši u knjigu da vremenima budućim svjedočanstvo ostane. ⁹ Ovo je narod odmetnički, sinovi lažljivi, sinovi koji neće da slušaju Zakon Jahvin. ¹⁰ Vidovitim oni govore: "Okanite se viđenja!" a vidiocima: "Ne prorokujte istinu! Govorite nam što je

ugodno, opsjene nam prorokujte! ¹¹ Skrenite s puta, zastranite sa staze, uklonite nam s očiju Sveca Izraelova!” ¹² Stog' ovako zbori Svetac Izraelov: “Jer riječ ovu odbacujete, a uzdate se u opačinu i prijevaru i na njih se oslanjate, ¹³ grijeh će vam taj biti poput pukotine, visoko na zidu izbočene, koja prijeti rušenjem. ¹⁴ Da se sruši k'o što se glinen sud razbijе, slupan nemilice, te mu se među krhotinama ne nađe ni rbine, žerave da uzmeš s ognjišta il' zagrabiš vode iz studenca.” ¹⁵ Jer ovako govori Jahve Gospod, Svetac Izraelov: “Mir i obraćenje - spas vam je, u smirenu uzdanju snaga je vaša. Ali vi ne htjedoste. ¹⁶ Rekoste: 'Ne! Pobjeći ćemo na konjima!' - i zato, bježat ćete! 'Na brzim ćemo konjima jahati!' - i zato, bit će brži vaši neprijatelji!” ¹⁷ Pobjeći će vas tisuća kad jedan zaprijeti, zaprijete li petorica, u bijeg ćete nagnut' dok vas ne preostane k'o kopljača na vrhu gore il' na briješu zastava. ¹⁸ Al' Jahve čeka čas da vam se smiluje, i stog izglÄedÄa da vam milost iskaže, jer Jahve je Bog pravedan - blago svima koji njega čekaju. ¹⁹ Da, puče sionski koji živiš u Jeruzalemu, više ne placi! Čim začuje vapaj tvoj, odmah će ti se smilovati; čim te čuje, uslišit će te. ²⁰ Hranit će vas Gospod kruhom tjeskobe, pojiti vodom nevolje, al' se više neće kriti tvoj Učitelj - oči će ti gledati Učitelja tvoga. ²¹ I uši će tvoje čuti riječ gdje iza tebe govori: “To je put, njime idite”, bilo da vam je krenuti nadesno ili nalijevo. ²² Smarat ćeš nečistima svoje srebrne kumire i pozlatu

svojih kipova; odbacit će ih kao nečist i reći im: "Napolje!" ²³ A on će dati kišu tvojem sjemenu što ga posiješ u zemlju, i kruh kojim zemlja urodi bit će obilat i hranjiv. Stoka će tvoja pasti u onaj dan po prostranim pašnjacima. ²⁴ Volovi i magarci što obrađuju zemlju jest će osoljenu krmu, ovijanu lopatom i vijačom. ²⁵ I na svakoj gori i na svakome povišenom brijegu bit će potoka i rječica - u dan silnoga pokolja kad se kule budu rušile. ²⁶ Tada će svjetlost mjesečeva biti kao svjetlost sunčana, a svjetlost će sunčana postati sedam puta jača, kao svjetlost sedam dana - u dan kad Jahve iscijeli prijelom svojemu narodu, izlijeći rane svojih udaraca. ²⁷ Gle, ime Jahve izdaleka dolazi, gnjev njegov gori, dim je neizdrživ. Usne su mu pune jarosti, jezik mu organj što proždire. ²⁸ Dah mu je kao potok nabujali što do grla seže. On dolazi da prosije narode rešetom zatornim, da stavi uzde zavodljive u čeljusti naroda. ²⁹ Tad će vam pjesma biti kao u noćima blagdanskim, kad su srca vesela kao u onoga koji uza zvuke frule hodočasti na Goru Jahvinu, k Stjeni Izraelovojo. ³⁰ Jahve će zagrmjet glasom veličajnim i pokazat ruku svoju što udara u jarosnu gnjevu, sred ognja zatornog, iz olujna pljuska i krupnje kamene. ³¹ Od glasa Jahvina prepast će se Asur, šibom ošinut. ³² I kad god ga udari šiba kaznena, kojom će ga Jahve išibati, nek' se oglase bubnjevi i citare - u sav jek boja on s njima ratuje! ³³ Odavna je pripravljen Tofet za Moleka - lomača visoka, široka, mnogo ognja, mnogo drvlja. Dah gnjeva Jahvina, kao potok

sumporni, njega će spaliti.

31

¹ Teško onima što slaze u Egipat po pomoć i nadu u konje polažu te se uzdaju u mnoga kola i u mnoštvo konjanika, ne gledajuć' s uzdanjem u Sveca Izraelova i od Jahve savjeta ne tražeć'. ² Al' i on je mudar i navalit će zlo, i neće poreći svojih prijetnja; on će ustati na dom zlikovački i na pomoć zločinačku. ³ Egipćanin je čovjek, a ne Bog; konji su mu meso, a ne duh; kada Jahve rukom mahne, posrnut će pomagač i past će onaj komu pomaže - svi će zajedno propasti. ⁴ Da, ovako mi reče Jahve: Kao što lav ili lavić nad plijenom reži, pa i kad se strči na njega mnoštvo pastira, on se ne prepada vike njihove, nit' za njihovu graju mari - tako će Jahve nad Vojskama sići da vojuje za goru Sion, za visinu njezinu. ⁵ Kao ptice što lepršaju krilima, Jahve nad Vojskama zaklanjat će Jeruzalem, zaklanjat' ga, izbaviti, poštedjet' ga i spasiti. ⁶ Vratite se onome od kog otpadoste tako duboko, sinovi Izraelovi. ⁷ Da, u onaj će dan svatko prezreti svoje kumire srebrne i zlatne što ih rukama sebi za grijeh načiniste. ⁸ Asur neće pasti od mača ljudskoga: proždrijet će ga mač, ali ne čovječji. Od mača će bježat', al' će mu satnici pod tlaku pasti. ⁹ Užasnut, ostavit će svoju hridinu, prestravljeni, knezovi od svoje će bježat' zastave - riječ je Jahve, čiji je oganj na Sionu i čija je peć u Jeruzalemu.

32

¹ Evo po pravdi kralj kraljuje, po pravici vladaju knezovi: ² svaki je kao zavjetrina, utočište od nevremena, kao u sušnoj zemlji potoci, kao sjena u žednoj pustari. ³ Oči vidovitih neće više biti slijepе, uši onih što čuju slušat će pozorno; ⁴ srce nerazumnih shvaćat će mudrost, mucavci će govorit' okretno i razgovijetno; ⁵ pokvarenjaka neće više zvati plemenitim, varalicu neće više držat' odličnikom. ⁶ Jer, pokvarenjak govorи ludosti i srce mu bezakonje snuje, da počini zlodjela, da o Jahvi oholo govorи; da gladnoga ostavi prazna želuca, da žednome napitak uskrati. ⁷ U varalice pakosno je oružje; on spletke samo kuje, da lažima upropasti uboge, pa i kad nevolnjik pravo dokazuje. ⁸ U plemenita nakane su plemenite i plemenito on djeluje. ⁹ Ustajte, žene nehajne, slušajte moј glas; kćeri lakoumne, čujte mi besjedu. ¹⁰ Za godinu i nekoliko dana drhtat ćete, lakoumnice, jer jematve neće biti, plodovi se neće brati. ¹¹ Dršćite, nehanjnice, strepite, lakoumnice, svucite se, obnažite, oko bedara kostrijet opašite! ¹² Bijte se u prsa zbog ljupkih polja, plodnih vinograda; ¹³ zbog njiva naroda moјega što rađaju trnjem i dračem; zbog svih kuća veselih, grada razigranog. ¹⁴ Jer, napuštena bit će palača, opustjet će bučni grad; Ofel i kula postat će brlog dovijeka - bit će radost divljim magarcima, paša stadima, ¹⁵ dok se na nas ne izlije duh iz visina. Tad će pustinja postat' voćnjak, a voćnjak se u šumu pretvorit'. ¹⁶ U pustinji će se nastaniti pravo, i pravda će

prebivati u voćnjaku. ¹⁷ Mir će biti djelo pravde, a plod pravednosti - trajan pokoj i uzdanje. ¹⁸ Narod će moj prebivati u nastambama pouzdanim, u bezbrižnim počivalištima. ¹⁹ A šuma će biti oborenja, grad će biti snižen. ²⁰ Blago vama: sijat ćete kraj svih voda, puštajući vola i magarca da slobodno idu!

33

¹ Teško tebi koji nepustošen pustošiš, koji pljačkaš nepljačkan, kad prestaneš, tebe će opustošiti, opljačkat' te kad prestaneš pljačkati. ² Jahve, smiluj nam se, u te se uzdamo! Budi mišica naša svako jutro, naš spas u doba nevolje. ³ Od silna tutnja pobjegoše narodi, ti ustade, raspršiše se puci ⁴ i plijen se skuplja kao što se kupe šaške, na nj će navaliti kao jato skakavaca. ⁵ Uzvišen je Jahve jer u visini stoluje, on puni Sion pravom i pravednošću. ⁶ Pouzdan je tvoj vijek: mudrost i znanje spasonosno su blago - a strah Gospodnji njegovo bogatstvo. ⁷ Gle, stanovništvo Arielovo kuka po ulicama, glasnici mironosni plaču gorko. ⁸ Opustješe ceste, s putova nestalih putnika; raskidaju se savezi, preziru se svjedoci, ni prema kome nema obzira. ⁹ Gine zemlja u žalosti, u stidu vene Libanon. Šaron je kao stepa, Bašan i Karmel ogolješe. ¹⁰ "Sada ću ustati", veli Jahve, "sada ću se dići, sada uzvisiti. ¹¹ Začeste sijeno, rodit ćete slamu; dah moj proždrijet će vas kao organj. ¹² Narodi će biti sažgani u vapno, kao posjećeno trnje što gori u vatri. ¹³ Čujte, vi koji ste daleko,

što sam učinio, a vi koji ste blizu poznajte mi snagu!” ¹⁴ Na Sionu strepe grešnici, trepet spopada bezbožnika: “Tko će od nas opstati pred ognjem zatornim, tko će od nas opstati pred žarom vječnim?” ¹⁵ Onaj koji hodi u pravdi i pravo govori, koji prezire dobit od prinude, koji otresa ruku da ne primi mito, koji zatiskuje uši da ne čuje o krvoproliću, koji zatvara oči da ne vidi zlo: ¹⁶ on će prebivati u visinama, tvrđe na stijenama bit će mu utočište, imat će dosta kruha i vode će mu svagda dotjecati. ¹⁷ Oči će ti gledati kralja u njegovoј ljepoti, promatrati će zemlju nepreglednu. ¹⁸ Srce će ti u strahu misliti: Gdje li je onaj što je brojio, gdje li onaj što je mjerio, gdje li onaj što je prebrajao mladiće? ¹⁹ Nećeš više vidjeti divljega naroda, naroda nerazumljiva i neshvatljiva govora, jezika strana što ga nitko ne razumije. ²⁰ Pogledaj na Sion, grad blagdana naših: oči će ti Jeruzalem vidjeti, prebivalište zaštićeno, šator što se ne prenosi, kojem se kolčići nikad ne vade, nit' mu se ijedno uže otkida. ²¹ Ondje nam je Jahve silni, umjesto rijeka i širokih rukavaca: neće onud proći nijedna lađa s veslima niti će koji bojni brod projedriti. ²³ Užad ti je popustila, ne može držati jarbola ni razviti stijega, pa se dijeli golemo blago oteto - kljasti će se naplijeniti plijena! ²² Jer Jahve je sudac naš, Jahve naš vojvoda, Jahve je kralj naš - on će nas spasiti. ²⁴ I nijedan građanin neće reći: “Bolestan sam!” Narodu što živi ondje krivnja će se oprostiti.

34

¹ Pristupite, puci, da čujete, pomno slušajte, narodi; čuj, zemljo, i sve što te ispunja, kruže zemaljski i sve što raste po tebi! ² Jer razgnjevi se Jahve na sve narode, razjari se na svu vojsku njihovu. Izruči ih uništenju, pokolju ih predade. ³ Leže njihovi pobijeni, smrad se diže od trupla mnogih, krv gorama proteče, ⁴ raspade se sva vojska nebeska. Nebesa se svиše kao knjiga i pada sva njihova vojska k'o što lozov list otpada, k'o što se trusi lišće smokovo. ⁵ Jer na nebnu je opijeni mač moj: gle, na Edom on se obara da kazni narod što ga prokleh. ⁶ Mač Jahvin krvlju je opijen, omašćen pretilinom, krvlju janjećom i jarećom, pretilinom bubrega ovnuijskih. Jer Jahvi se u Bosri žrtva prinosi, veliko klanje u zemlji edomskoj. ⁷ S njima će biti poklani bivoli i junad s bikovima. Zemlja će se njihovom napojiti krvlju, i prašina njihova omastit' pretilinom, ⁸ jer Jahvi je ovo dan odmazde, godina naplate da Sion osveti. ⁹ Potoci se njegovi obrću u smolu, prašina njegova u sumpor, i zemlja će mu postat smola goreća. ¹⁰ Ni noću ni danju ugasit' se neće, dim će joj se dizati dovijeka, iz koljena u koljeno pusta će ostati, za vjekove vjekova nitko neće prolaziti njome. ¹¹ Zaposjest će je jež i čaplja, sova i gavran prebivat će u njoj. Rastegnut će nad njom uže pustoši i visak praznine. ¹² Ondje će se nastaniti jarci, neće biti više plemića njezinih, ondje se više neće proglašavat' kraljevi, svi će joj knezovi biti uništeni. ¹³ Nići će trnje u njenim dvorcima, u tvrđavama kopriva i stričak,

ona će biti jazbina čagljima, ležaj nojevima. ¹⁴ Ondje će se sretat divlje mačke s hijenama, jarci će dozivati jedan drugoga; ondje će se odmarati Lilit našav počivalište. ¹⁵ Ondje će se gnijezditi guja, odlagati jaja, ležat' na njima, u sjeni ih tvojoj izleći; onamo će slijetati jastrebovi jedan za drugim. ¹⁶ Istražujte u knjizi Jahvinoj i citajte, nijedno od tog ne izosta, jer usta njegova tako narediše i duh njegov njih sakupi. ¹⁷ Jer on im je ždrijeb bacio i ruka im njegova užetom zemlju odmjeri: dovijeka će je oni posjedovati, od koljena do koljena nju će obitavati.

35

¹ Nek' se uzraduje pustinja, zemlja sasušena, neka kliče stepa, nek' ljljan procvjeta. ² Nek' bujno cvatom cvate, da, neka od veselja kliče i nek' se raduje. Dana joj je slava Libanona, divota Karmela i Šarona; oni će vidjeti slavu Jahvinu, divotu Boga našega. ³ Ukrijepite ruke klonule, učvrstite koljena klecava! ⁴ Recite preplašenim srcima: "Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega, odmazda dolazi, Božja naplata, on sam hita da nas spasi!" ⁵ Sljepačke će oči progledati, uši će se gluhih otvoriti, ⁶ tad će hromi skakati k'o jelen, njemakov će jezik klicati. Jer će u pustinji provreti voda, i u stepi potoci, ⁷ sažgana će zemlja postat' jezero, a tlo žedno - izvori. U brlozima gdje ležahu čaglji izrast će rogoz i trska. ⁸ Bit će ondje čista cesta, a zvat će se Sveti put: nitko nečist njime neće proći, bezumnici njime neće lutati. ⁹ Ondje neće više

biti lÓava, nit' ´ce onud zvijer prolaziti, već ´ce hodit' samo otkupljeni, ¹⁰ vraćati se otkupljenici Jahvini. Doći ´ce u Sion kličuć' od radosti, s veseljem vječnim na čelima; pratit ´ce ih radost i veselje, pobjeći ´ce bol i jauci.

36

¹ Četrnaeste godine Ezekijina kraljevanja asirski kralj Sanherib napade sve utvrđene judejske gradove i osvoji ih. ² Tada pošalje asirski kralj iz Lakiša u Jeruzalem kralju Ezekiji velikoga peharnika s jakom vojskom. On stade kod vodovoda Gornjeg ribnjaka, na putu u Valjarevo polje. ³ K njemu iziđe upravitelj dvora Elijakim, sin Hilkijin, pisar Šebna i savjetnik Joah, sin Asafov. ⁴ Veliki im peharnik reče: "Kažite Ezekiji: Ovako govori veliki kralj, kralj asirski: 'Kakvo je to uzdanje u koje se uzdaš? ⁵ Misliš li da su prazne riječi već i savjet i snaga za rat? U koga se uzdaš da si se pobunio protiv mene? ⁶ Eto, oslanjaš se na Egipat, na slomljenu trsku koja prodire i probada dlan onomu tko se na nju nasloni. Takav je faraon, kralj egipatski, svima koji se uzdaju u njega.' ⁷ Možda ´cete mi odgovoriti: 'Uzdamo se u Jahvu, Boga svojega.' Ali nije li njemu Ezekija uklonio uzvišice i žrtvenike i zapovjedio Judejcima i Jeruzalemu: 'Samo se pred ovim žrtvenikom klanjajte!' ⁸ Hajde, okladi se s mojim gospodarom, kraljem asirskim: dat ´cu ti dvije tisuće konja ako mogneš naći jahače za njih. ⁹ Kako ´ceš onda odoljeti jednome jedinom od najmanjih slugu moga gospodara? Ali ti se

uzdaš u Egipat da će ti dati kola i konjanike! **10** Naponsljetu, zar sam ja mimo volju Jahvinu krenuo protiv ove zemlje da je razorim? Sam mi je Jahve rekao: 'Idi na tu zemlju i razori je!' **11** Elijakim, Šebna i Joah rekoše velikom peharniku: "Molimo te, govori svojim slugama aramejski, jer mi razumijemo; ne govori s nama judejski da čuje narod koji je na zidinama." **12** Ali im veliki peharnik odgovori: "Zar me moj gospodar poslao da ovo kažem tvojem gospodaru i tebi, a ne upravo onim ljudima koji sjede na zidinama, osuđeni da s vama jedu svoju nečist i piju svoju mokraću?" **13** Tada se veliki peharnik uspravi i u sav glas povika na judejskom ove rijeći: "Čujte riječ velikoga kralja, kralja asirskoga! **14** Ovako veli kralj: 'Neka vas Ezekija ne zavarava, jer vas ne može izbaviti iz moje ruke. **15** Neka vas Ezekija ne hrabri pouzdanjem u Jahvu govoreći: Jahve će nas sigurno izbaviti: ovaj grad neće pasti u ruke kralju asirskom. **16** Ne slušajte Ezekije, jer ovako veli asirski kralj: Sklopite mir sa mnom, predajte mi se, pa neka svaki od vas jede plodove iz svoga vinograda i sa svoje smokve i neka piye vode iz svojega studenca **17** dok ne dodem i ne odvedem vas u zemlju kao što je vaša, u zemlju pšenice i mošta, u zemlju kruha i vinograda. **18** Ne dajte da vas Ezekija zaludi govoreći vam: Jahve će vas izbaviti. Jesu li bogovi drugih naroda izbavili svoje zemlje iz ruku asirskoga kralja? **19** Gdje su bogovi hamatski i arpadski, gdje su bogovi sefarvajimski, gdje su bogovi samarijski

da izbave Samariju iz moje ruke? ²⁰ Koji su među svim bogovima tih zemalja izbavili svoju zemlju iz moje ruke, da bi Jahve izbavio Jeruzalem iz ruke moje?" ²¹ Šutjeli su i ni riječi mu nisu odgovorili, jer kralj bijaše zapovjedio: "Ne odgovarajte mu!" ²² Upravitelj dvora Elijakim, sin Hilkijin, pisar Šebna i savjetnik Joah, sin Asafov, dođoše k Ezekiji, razdrijevši haljine, i saopćiše mu riječi velikoga peharnika.

37

¹ Čuvši to, kralj Ezekija razdrije svoje haljine, obuče kostrijet i ode u Dom Jahvin. ² Zatim posla Elijakima, upravitelja dvora, kraljevskog pisara Šebnu i svećeničke starješine, odjevene u kostrijet, k proroku Izaiji, sinu Amosovu. ³ Oni mu rekoše: "Ovako veli Ezekija: 'Ovo je dan nevolje, kazne i rugla: prispješe djeca do porođaja, a nema snage da se rode. ⁴ Možda je Jahve, Bog tvoj, čuo riječi velikog peharnika koga je kralj asirski, gospodar njegov, poslao da se izruguje Bogu živome, i možda će Jahve, Bog tvoj, kazniti riječi koje je čuo! Pomoli se pobožno za Ostatak koji je još preostao!'" ⁵ Kad su sluge kralja Ezekije stigle k Izaiji, ⁶ on im reče: "Kažite svome gospodaru: 'Ovako veli Jahve: Ne boj se riječi koje si čuo kada su na me hulile sluge kralja asirskoga. ⁷ Udahnut ću u njega duh, i kad čuje jednu vijest, vratit će se u svoju zemlju. I učinit ću da u svojoj zemlji pogine od mača.'" ⁸ Veliki peharnik vrati se i nađe asirskoga kralja gdje opsjeda Libnu, jer bijaše

čuo da je kralj otišao iz Lakiša. ⁹ Dočuo je, naime, da je Tirhaka, etiopski kralj, zavojšio na njega. Tada Sanherib ponovo uputi poslanike da kažu Ezekiji: ¹⁰ "Ovako recite judejskom kralju Ezekiji: 'Neka te ne vara tvoj Bog, u koga se uzdaš, govoreći ti: Jeruzalem neće pasti u ruke asirskog kralja. ¹¹ Ti znaš što su kraljevi asirski učinili svim zemljama izručivši ih prokletstvu! A ti, ti li ćes se spasiti? ¹² Jesu li bogovi spasili narode koje su uništili moji oci: Gozance, Harance, Resefce i Edence, u Tel Basaru? ¹³ Gdje je kralj hamatski, kralj arpadski, kralj Sefarvajima, Hene i Ive?" ¹⁴ Ezekija primi pismo iz ruke poslanikove i pročita ga. Zatim uđe u Dom Jahvin i razvi ga onđe pred Jahvom. ¹⁵ I pomoli se Ezekija Jahvi ovako: ¹⁶ "Jahve nad Vojskama, Bože Izraelov, koji stoluješ nad kerubima, ti si Bog jedini nad svim kraljevstvima na zemlji, ti si stvorio nebo i zemlju. ¹⁷ Prikloni uho, Jahve, i počuj! Otvori oči, Jahve, i vidi! Sanheribove čujder riječi koje poruči da izruga Boga živoga. ¹⁸ Istina je, o Jahve, asirski su kraljevi zatrli sve narode i zemlje njihove; ¹⁹ pobacali im u oganj bogove, jer ne bijahu bogovi to, već djela ruku ljudskih, od drva i kamena; zato ih i uništiše. ²⁰ Ali sada, Jahve, Bože naš, izbavi nas iz ruke njegove, da spoznaju sva kraljevstva zemlje da si ti, Jahve, Bog jedini!" ²¹ Tad Izaja, sin Amosov, poruči Ezekiji: "Ovako veli Jahve, Bog Izraelov: 'Uslišah molitvu koju mi uputi zbog Sanheriba, kralja asirskoga.' ²² Evo riječi što je Jahve objavi protiv njega: Prezire te, ruga ti se, djevica, Kći sionska;

za tobom maše glavom kći jeruzalemska. ²³ Koga si grdio, hulio? Na koga si glasno vikao, ohol pogled dizao? Na Sveca Izraelova! ²⁴ Po slugama si svojim vrijedao Gospoda. Govorio si: s mnoštvom kola ja popeh se na vrh gorÄa, na najviše vrhunce Libanona. Posjekoh mu ja cedre najviše i čemprese ponajljepše. Dosegoh mu vrh najviši, i vrt njegov šumoviti. ²⁵ Kopao sam i pio sam vode tuđe; stopalima tad isuših sve rijeke egipatske. ²⁶ Čuješ li dobro? Odavna to sam snovao, odiskona smišljao, sada to ostvarujem: na tebi je da prometneš gradove tvrde u razvaline; ²⁷ stanovnici njini, nemoćni, prepadnuti i smeteni, bjehu kao trava u polju kao mlado zelenilo, kao trava vrh krovova opaljena vjetrom istočnim. ²⁸ Znam kad se dižeš i kad sjedaš, kad izlaziš i kad se vraćaš. ²⁹ Jer bjesnio si na me i jer obijest tvoja do ušiju mi dođe, prsten ču ti provući kroz nozdrve, uzde stavit' u žvale, vratit ču te putem kojim si došao! ³⁰ A znak nek' ti bude ovo: ove će se godine jesti što se samo okrÄunÄi, dogodine što samo uzraste, a treće godine sijte i žanjite, sadite vinograde, jedite im rod. ³¹ Preživjeli iz kuće Judine, žilje će pustit' u dubinu, plodom rodit' u visinu. ³² Jer će iz Jeruzalema izaći Ostatak. Sačuvani s gore Siona. Sve će to učinit' ljubomora Jahve nad Vojskama. ³³ Zato ovo govori Jahve o kralju asirskom: U ovaj grad on ući neće, ovamo strijеле svoje neće izmetati, k njemu neće ni štit okrenuti, niti oko njega nasipe kopati. ³⁴ Vratit će se putem kojim je i došao, u grad ovaj neće ući - riječ je Jahvina.

³⁵ Grad će ovaj štitit, zakriliti ga, sebe radi i rad sluge svoga Davida.” ³⁶ Tad iziđe Andeo Jahvin i pobi u asirskom taboru sto osamdeset i pet tisuća ljudi. Ujutru, kad je valjalo ustati, gle, bijahu ondje sve sami mrtvaci. ³⁷ Sanherib podiže tabor i ode. Vratio se u Ninivu. ³⁸ Jednoga dana, dok se klanjao u hramu svoga boga Nimroka, njegovi ga sinovi Adramelek i Sareser ubiše mačem i pobjegoše u zemlju araratsku. Na njegovo se mjesto zakralji sin mu Asar-Hadon.

38

¹ U ono se vrijeme Ezekija razbolje nasmrt. Prorok Izaija, sin Amosov, dođe mu i reče: “Ovako veli Jahve: 'Uredi kuću svoju, jer ćeš umrijeti, nećeš ozdraviti.’” ² Ezekija se okrenu zidu i ovako se pomoli Jahvi: ³ “Ah, Jahve, sjeti se da sam pred tobom hodio vjerno i poštena srca i učinio što je dobro u tvojim očima.” I Ezekija briznu u gorak plač. ⁴ Tada dođe riječ Jahvina Izaiji: ⁵ “Idi i reci Ezekiji: Ovako kaže Jahve, Bog oca tvoga Davida: 'Uslišao sam tvoju molitvu, video tvoje suze. Izlijecit će te; za tri dana uzići ćeš u Dom Jahvin. Dodat će tebe i ovaj vijeku petnaest godina. ⁶ Izbavit će tebe i ovaj grad iz ruku asirskoga kralja. Jest, zakrilit će ovaj grad!’” ⁷ Izaija odgovori: “Evo ti znaka od Jahve da će učiniti što je rekao: ⁸ sjenu koja je sišla po stupnjevima Ahazova sunčanika vratit će te za deset stupnjeva natrag.” I vrati se sunce deset stupnjeva natrag po stupnjevima po kojima bijaše već sišlo. ⁹ Pjesan Ezekije, kralja judejskoga, kada se razbolio pa ozdravio od svoje

bolesti: ¹⁰ “Govorio sam: U podne dana svojih ja moram otići. Na vratima Podzemlja mjesto mi je dano za ostatak mojih ljeta. ¹¹ Govorio sam: Vidjet više neću Jahve na zemlji živih, vidjet više neću nikoga od stanovnika ovog svijeta. ¹² Stan je moj razvrgnut, bačen daleko, kao šator pastirski; poput tkalca moj si život namotao da bi me otkinuo od osnove. Od jutra do noći skončat ćeš me, ¹³ vičem sve do jutra; kao što lav mrska kosti moje, od jutra do noći skončat ćeš me. ¹⁴ Poput laste ja pijučem, zapomažem kao golubica, uzgor mi se okreću oči, zauzmi se, jamči za me. ¹⁵ Kako ču mu govoriti i što ču mu reći? TÓa on je koji djeluje. Slavit ču te sva ljeta svoja, premda s gorčinom u duši. ¹⁶ Gospodine, za tebe živjet će srce moje i živjet će moj duh. Ti ćeš me izlijеčiti i vratiti mi život, ¹⁷ bolest će mi se pretvorit' u zdravlje. Ti si spasio dušu moju od jame uništenja, za leđa si bacio sve moje grijeha. ¹⁸ Jer Podzemlje ne slavi te, ne hvali te Smrt; oni koji padnu u rupu u tvoju se vjernost više ne uzdaju. ¹⁹ Živi, živi, jedino on te slavi kao ja danas. Otac naučava sinovima tvoju vjernost. ²⁰ U pomoć mi, Jahve priteci, i mi ćemo pjevati uz harfe sve dane svojega života pred Hramom Jahvinim.” ²¹ Izaija naloži: “Donesite oblog od smokava, privijte mu ga na čir i on će ozdraviti.” ²² Ezekija upita: “Po kojem ču znaku prepoznati da ču uzići u Dom Jahvin?”

39

¹ U to vrijeme posla babilonski kralj Merodak

Baladan, sin Baladanov, pisma s darom Ezekiji, jer bijaše čuo da se razbolio i ozdravio. ² Ezekija se obradova tome i pokaza poslanicima svoju riznicu - srebro, zlato, miomirise i mirisavo ulje - svoju oružanu i sve što je bilo u skladištima. Nije bilo ničega u njegovu dvoru i u svemu njegovu gospodarstvu što im Ezekija nije pokazao. ³ Tada prorok Izaija dođe kralju Ezekiji i upita ga: "Što su rekli ti ljudi i odakle su došli k tebi?" Ezekija odgovori: "Došli su iz daleke zemlje, iz Babilona." ⁴ Izaija upita dalje: "Što su vidjeli u tvojem dvoru?" Ezekija odgovori: "Vidjeli su sve što je u mojoj dvoru; nema u mojim skladištima ničega što im nisam pokazao." ⁵ Tad Izaija reče Ezekiji: "Čuj riječ Jahve nad Vojskama: ⁶ 'Evo dolaze dani kada će sve što je u tvojem dvoru, sve što su tvoji oci nakupili do danas, biti odneseno u Babilon. Ništa neće ostati,' kaže Jahve. ⁷ 'A od sinova koji poteku od tebe, koji ti se rode, neke će uzeti da budu uškopljeni dvorani babilonskoga kralja.'" ⁸ Ezekija odgovori Izajiji: "Povoljna je riječ koju ti je Jahve objavio." A mislio je: "Bit će barem mira i sigurnosti za moga života."

40

¹ "Tješite, tješite moj narod, govori Bog vaš.
² Govorite srcu Jeruzalema, vičite mu da mu se ropstvo okonča, da mu je krivnja okajana, jer iz Jahvine ruke primi dvostruko za sve grijehе svoje." ³ Glas viče: "Pripravite Jahvi put kroz pustinju. Poravnajte u stepi stazu Bogu našemu.

⁴ Nek' se povisi svaka dolina, nek' se spusti svaka gora i brežuljak. Što je neravno, nek' se poravna, strmine nek' postanu ravni. ⁵ Otkrit će se tada Slava Jahvina i svako će je tijelo vidjeti, jer Jahvina su usta govorila.” ⁶ Glas nalaže: “Viči!” Odgovorih: “Što da vičem?” - “Svako je tijelo k'o trava, k'o cvijet poljski sva mu dražest. ⁷ Sahne trava, vene cvijet, kad dah Jahvin preko njih prođe. Doista, narod je trava. ⁸ Sahne trava, vene cvijet, ali riječ Boga našeg ostaje dovjeka.” ⁹ Na visoku se uspni goru, glasniče radosne vijesti, Sione! Podigni snažno svoj glas, glasniče radosne vijesti, Jeruzaleme! Podigni ga, ne boj se, reci judejskim gradovima: “Evo Boga vašega!” ¹⁰ Gle, Gospod Jahve dolazi u moći, mišicom svojom vlada! Evo s njim naplata njegova, a ispred njega njegova nagrada. ¹¹ Kao pastir pase stado svoje, u ruke uzima jaganjce, nosi ih u svome naručju i brižljivo njeguje dojilice. ¹² Tko je šakom izmjerio more i nebesa premjerio pedljem? Tko je mjericom izmjerio zemlju i planine na mjerila, a tezuljom bregove? ¹³ Tko je pokrenuo duh Jahvin, koji ga je uputio savjetnik? ¹⁴ S kim se on posvjetova, tko je njemu mudrost ulio, naučio ga putovima pravde? Tko li ga je naučio znanju, pokazao mu put k umnosti? ¹⁵ Gle, narodi su kao kap iz vjedra, vrijede kao prah na tezulji. Otoci, gle, lebde poput truna! ¹⁶ Libanon je malen za lomaču, a zvijeri njegovih nema dosta za paljenicu. ¹⁷ Svi narodi k'o ništa su pred njim, ništavilo su njemu i praznina. ¹⁸ S kime čete prispodobit'

Boga? I s kakvim ga likom usporedit'? ¹⁹ Ljevač lijeva idol, zlatar ga pozlaćuje i lijeva od srebra lančiće. ²⁰ Siromah za prinos bira drvo koje ne trune; i vješta traži umjetnika, da mu načini kip nepomičan. ²¹ Zar ne znate? Zar niste čuli? Nije li vam odiskona otkriveno? Zar niste shvatili tko zasnova zemlju? ²² On stoluje vrh kruga zemaljskoga kom su stanovnici poput skakavaca. Kao zastor nebesa je razastro, kao šator za stan razapeo. ²³ On obraća u ništa knezove, uništava suce zemaljske. ²⁴ Tek što su zasađeni, tek što su posijani, tek što im stabljika u zemlju korijen pruži, on puhne na njih i oni posahnu, vihor ih k'o pljevu raznese. ²⁵ "S kime ćete mene prispodobit', tko mi je ravan?" - kaže Svetac. ²⁶ Podignite oči i gledajte: tko je to stvorio? Onaj koji na broj izvodi vojsku njihovu i koji ih sve zove po imenu. ²⁷ Zašto kažeš, Jakove, i ti, Izraele, govorиш: "Moj put sakriven je Jahvi, Bogu mom izmiče moja pravica?" ²⁸ Zar ne znaš? Zar nisi čuo? Jahve je Bog vječni, krajeva zemaljskih stvoritelj. On se ne umara, ne sustaje, i um je njegov neizmjerljiv. ²⁹ Umornome snagu vraća, jača nemoćnoga. ³⁰ Mladići se more i malakšu, iznemogli, momci posrću. ³¹ Al' onima što se u Jahvu uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se.

41

¹ Umuknite preda mnom, otoci, nek' novu snagu narodi priberu. Nek' se primaknu i progovore; zajedno pristupimo k sudu. ² "Tko je

podigao s Istoka onog kog ukorak prati Pobjeda? Tko mu izručuje narode i kraljeve podlaže? Prah su pod mačem njegovim, k'o pljevu ih njegov luk raspršuje. ³ Goni ih, napreduje pouzdano, noge mu se ceste ne dотићu. ⁴ Tko je to učinio i izvršio? Onaj koji odiskona zove naraštaje, ja, Jahve, koji sam prvi i bit ћu ovaj isti s posljednjima!" ⁵ Otoci gledaju i strah ih obuzima, dršću krajevi zemaljski, oni se bliže i već su tu. ⁶ Svatko pomaže svome drugu i bratu svom zbori: "Hrabro!" ⁷ Ljevač bodri zlatara, onaj koji gladi čekićem bodri onog koji kuje na nakovnju. On govori o spajanju: "Dobro je", i čavlima kip učvršćuje da se ne pomiče. ⁸ Ti, Izraele, slugo moja, Jakove, kog sam izabrazao, potomče Abrahama, mojega ljubimca! ⁹ Ti koga uzeх s krajeva zemlje i pozvah s rubova njenih, ti kome rekoh: "Ti si sluga moj, izabrazao sam te i nisam te odbacio." ¹⁰ Ne boj se jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho jer ja sam Bog tvoj. Ja te krijepim i pomažem ti, podupirem te pobjedničkom desnicom. ¹¹ Gle, postidjet ћe se i smesti svi koji su na tebe bjesnjeli, bit ћe uništeni i propast ћe oni što se s tobom parbiše! ¹² Tražit ћeš svoje protivnike, ali ih nećeš naći. Bit ћe uništeni, svedeni na ništa oni koji protiv tebe vojuju. ¹³ Jer ja, Jahve, Bog tvoj, krijepim desnicu tvoju i kažem ti: "Ne boj se, ja ti pomažem." ¹⁴ Ne boj se, Jakove, crviću, Izraele, ličinko, ja sam pomoć tvoja - riječ je Jahvina - Svetac Izraelov tvoj je otkupitelj. ¹⁵ Gle, činim te mlatilom oštrim, novim, dvostrukih zubaca; mlatit ћeš

i satirati brda, u prah ćeš pretvoriti bregove.
16 Vijat ćeš ih, vjetar će ih odnijeti, vihor će ih raspršiti. A ti ćeš kliktati u Jahvi, dičit ćeš se Svecem Izraelovim. 17 Ubogi i bijedni vodu traže, a nje nema! Jezik im se osuši od žeđi. Ja, Jahve, njih ču uslišiti, ja, Bog Izraelov, ostavit' ih neću. 18 U goleti bregova otvorit ču rijeke i posred dolova izvore. Pustinju ču pretvoriti u močvaru, a u vrela sušnu zemlju. 19 Posadit ču u pustinji cedar, bagrem, mirtu i maslinu. Stepu ču pošumiti čempresom, brijestom i šimširom zajedno. 20 Nek' svi vide i nek' znaju, nek' promisle i nek' shvate: ruka Jahvina to učini, Svetac Izraelov stvori sve. 21 "Iznesite svoj spor, kaže Jahve, predočite dokaze, kaže kralj Jakovljev. 22 Nek' pristupe i nek' nam objave ono što će se zbiti. TÓa što su nam otkrili o onom što bijaše, što se ispunilo, da o tom mislimo? Il' objavite što će biti, da doznamo ono što dolazi. 23 Otkrijte nam što će se poslije zbiti, i poznat ćemo da ste bogovi. Učinite nešto, dobro ili zlo, da se začudimo i prepadnemo zajedno. 24 Ali vi niste ništa i djela su vam ništavna, gnusan je koji vas izabere." 25 Podigoh ga sa sjevera da dođe, zazvah ga po imenu s istoka. Kao blato gazio je namjesnike, kao što po glini lončar gazi. 26 Tko je to odiskona objavio da bismo znali, unaprijed prorekao da bismo rekli: istina je? Ali nikog nema tko bi objavio, niti koga da bi navijestio, niti koga da čuje riječi vaše. 27 Ja prvi rekoh Sionu: "Gle, evo ih"; prvi Jeruzalemu poslah glasnika vijesti radosne. 28 Gledao sam, ali ne

bješe nikoga, ni jednoga od njih da savjet dade, da ih pitam i da odgovore. ²⁹ Svi zajedno ništa su, ništavna su djela njihova, vjetar i ispraznost njihovi kipovi.

42

¹ Evo Sluge mojega koga podupirem, mog izabranika, miljenika duše moje. Na njega sam svoga duha izlio da donosi pravo narodima. ² On ne viče, on ne diže glasa, niti se čuti može po ulicama. ³ On ne lomi napuknutu trsku niti gasi stijenj što tinja. Vjerno on donosi pravdu, ⁴ ne sustaje i ne malakše dok na zemlji ne uspostavi pravo. Otoci žude za njegovim naukom. ⁵ Ovako govori Jahve, Bog, koji stvori i razastrije nebesa, koji rasprostrijе zemlju i njeno raslinje, koji dade dah narodima na njoj i dah bićima što njome hode. ⁶ Ja, Jahve, u pravdi te pozvah, čvrsto te za ruku uzeh; oblikovah te i postavih te za Savez narodu i svjetlost pucima, ⁷ da otvorиш oči slijepima, da izvedeš sužnje iz zatvora, iz tamnice one što žive u tami. ⁸ Ja, Jahve mi je ime, svoje slave drugom ne dam, niti časti svoje kipovima. ⁹ Što prije prorekoh, evo, zbi se, i nove događaje ja naviještam, i prije negoli se pokažu, vama ih objavljujem. ¹⁰ Pjevajte Jahvi pjesmu novu, i s kraja zemlje hvalu njegovu, neka ga slavi more sa svim što je u njem, otoci i njihovi žitelji! ¹¹ Nek' digne glas pustinja i njeni gradovi, nek' odjeknu naselja gdje žive Kedarci! Nek' podvikuju stanovnici Stijene, neka kliču s gorskih vrhova! ¹² Nek' daju čast Jahvi i

hvalu mu naviještaju po otocima! ¹³ Kao junak izlazi Jahve, kao ratnik žar svoj podjaruje. Uz bojni poklik i viku ratnu ide junački na svog neprijatelja. ¹⁴ "Šutjeh dugo, gluhi se činjah, sviadavah se; sad vičem kao žena kada rađa, dašćem i uzdišem. ¹⁵ Isušit će brda i bregove, sparušiti svu zelen po njima, rijeke će u stepi pretvoriti i močvare isušiti. ¹⁶ Vodit će slijepce po cestama, uputit ih putovima. Pred njima će tamu u svjetlost obratiti, a neravno tlo u ravno. To će učiniti i neću propustiti. ¹⁷ Uzmaknut će u golemu stidu koji se uzdaju u kipove, koji ljevenim likovima govore: 'Vi ste naši bogovi.'

¹⁸ Čujte, gluhi! Progledajte, slijepi, da vidite! ¹⁹ Tko je slijep ako ne moj sluga, tko je gluhi kao glasnik koga šaljem? Tko je slijep kao prijatelj, tko je gluhi kao sluga Jahvin? ²⁰ Mnogo si video, ali nisi mario, uši ti bjehu otvorene, ali nisi čuo! ²¹ Jahvi se svijedelo zbog njegove pravednosti da uzveliča i proslavi Zakon svoj. ²² A narod je ovaj opljačkan i opljenjen, mladići mu stavljeni u klade, vrgnuti u zatvore. Plijene ih, a nikoga da ih izbavi; robe ih, a nitko da kaže: "Vratil!" ²³ Tko od vas mari za to? Tko pazi i sluša unapredak? ²⁴ Tko je pljačkašu izručio Jakova i otimačima Izraela? Nije li Jahve, protiv koga smo griješili, čijim putima ne htjedosmo hoditi, čiji Zakon nismo slušali? ²⁵ Zato izli na Izraela žarki gnjev svoj i strahote ratne: plamen ga okruži odasvud, al' on ni to nije shvatio; sažeže ga, al' on ni to k srcu ne uze.

43

¹ Sada ovako govori Jahve, koji te stvorio, Jakove, koji te sazdao, Izraele: "Ne boj se, jer ja sam te otkupio; imenom sam te zazvao: ti si moj! ² Kad preko vode prelaziš, s tobom sam; ili preko rijeke, neće te preplaviti. Pođeš li kroz vatru, nećeš izgorjeti, plamen te opaliti neće. ³ Jer ja sam Jahve, Bog tvoj, Svetac Izraelov, tvoj spasitelj. Za otkupninu tvoju dajem Egipat, mjesto tebe dajem Kuš i Šebu. ⁴ Jer dragocjen si u mojim očima, vrijedan si i ja te ljubim. Stog i dajem ljudе za tebe i narode za život tvoj. ⁵ Ne boj se jer ja sam s tobom. S istoka ču ti dovest' potomstvo i sabrat ču te sa zapada. ⁶ Reći ču sjeveru: 'Daj mi ga!' a jugu 'Ne zadržavaj ga!' Sinove mi dovedi izdaleka i kćeri moje s kraja zemlje, ⁷ sve koji se mojim zovu imenom i koje sam na svoju slavu stvorio, koje sam sazdao i načinio." ⁸ Izvedi narod slijep, premda oči ima, i gluh, premda uši ima. ⁹ Neka se saberu sva plemena i neka se skupe narodi. Tko je od njih to prorekao i davno navijestio? Nek' dovedu svjedočke da se opravdaju, neka se čuje da se može reći: "Istina je!" ¹⁰ Jer vi ste mi svjedoci, riječ je Jahvina, i moje sluge koje sam izabrao, da biste znali i vjerovali i uvidjeli da sam to ja. Prije mene nijedan bog nije bio načinjen i neće poslije mene biti. ¹¹ Ja, ja sam Jahve, osim mene nema spasitelja. ¹² Ja sam prorekao, spasio i navijestio, i nema među vama tuđinca! Vi ste mi svjedoci, riječ je Jahvina, a ja sam Bog ¹³ od vječnosti - ja jesam! I nitko iz ruke moje ne izbavlja; što

učinim, tko izmijeniti može? ¹⁴ Ovako govori Jahve, otkupitelj vaš, Svetac Izraelov: "Radi vas poslah protiv Babilona, oborit će prijevornice zatvorima i Kaldejci će udarit u kukanje. ¹⁵ Ja sam Jahve, Svetac vaš, stvoritelj Izraelov, kralj vaš!" ¹⁶ Ovako govori Jahve, koji put po moru načini i stazu po vodama silnim; ¹⁷ koji izvede bojna kola i konje, vojsku i junake, i oni paduće da više ne ustanu, zgasnuće, kao stijenj se utrnuće. ¹⁸ Ne spominjite se onog što se zabilo, nit' mislite na ono što je prošlo. ¹⁹ Evo, činim nešto novo; već nastaje. Zar ne opažate? Da, put će u napraviti u pustinji, a staze u pustosi. ²⁰ Slavit će me divlje zwijeri, čaglji i nojevi, jer vodu će stvoriti u pustinji, rijeke u stepi, da napojim svoj narod, izabranika svoga. ²¹ I narod koji sam sebi sazdao moju će kazivati hvalu! ²² Ali me ti, Jakove, nisi zazvao, niti si se zamorio oko mene, Izraele! ²³ Nisi mi prinosio ovce za paljenicu, nisi me častio žrtvama. A ja te silio nisam na prinose, nisam ti dodijavao ištući kada. ²⁴ Nisi mi kupovao za novac trsku, nisi me sitio salom svojih žrtava; nego si me grijesima svojim mučio, bezakonjem svojim dosađivao mi. ²⁵ A ja, ja radi sebe opačine tvoje brišem i grijeha se tvojih ne spominjem. ²⁶ Podsjeti me, zajedno se sporimo, govori ti da se opravdaš. ²⁷ Prvi je otac tvoj sagriješio, posrednici tvoji od mene se odmetnuli, ²⁸ knezovi su tvoji oskvrnuli Svetište. Tad izručih Jakova prokletstvu, i poruzi Izraela.

44

¹ Sad čuj, Jakove, slugo moj, Izraele, kog sam izabralo. ² Ovako kaže Jahve, koji te stvorio, koji te od utrobe sazdao i pomaže ti: "Ne boj se, Jakove, slugo moja, Ješurune, kog sam izabralo. ³ Jer na žednu ču zemlju vodu izliti i po tlu sušname potoke. Izlit ču duh svoj na tvoje potomstvo i blagoslov na tvoja pokoljenja. ⁴ Rast će kao trava pokraj izvora, kao vrbe uz vode tekućice. ⁵ Jedan će reći: 'Ja sam Jahvin', drugi će se zvati imenom Jakovljevim. Treći će sebi na ruci napisati: 'Jahvin' i nazvat će se imenom Izraelovim." ⁶ Ovako govori kralj Izraelov i otkupitelj njegov, Jahve nad Vojskama: "Ja sam prvi i ja sam posljednji: osim mene Boga nema. ⁷ Tko je kao ja? Nek' ustane i govori, nek' navijesti i nek' mi razloži! Tko je od vječnosti otkrio što se zabilo? Nek' nam navijesti što će još doći! ⁸ Ne plašite se, ne bojte se: nisam li vam to odavna navijestio i otkrio? Vi ste mi svjedoci: ima li Boga osim mene? Ima li Stijene? Ja ne znam!" ⁹ Tko god pravi kipove, ništavan je, i dragocjenosti njegove ne koriste ničemu. Svjedoci njihovi ništa ne vide i ništa ne znaju, da im budu na sramotu. ¹⁰ Tko pravi boga i lijeva kip da od toga korist ne očekuje? ¹¹ Gle, svi će štovatelji likova biti osramoćeni, izrađivači njihovi više od bilo koga. Nek' se saberu svi i pojave: prepast će se i postidjeti odjednom. ¹² Kovač ga izrađuje na živu ugljevlju, čekićem ga oblikuje, snažnom ga rukom obrađuje. Gladan je i iznemogao;

ne pije vode, iscrpljuje se. ¹³ Drvodjelja uzima mjeru, pisaljkom lik ocrtala, ostruze ga dlijetom, šestarom ga zaokruži i izdjelja ga po uzoru na lik ljudski, kao lijepo ljudsko obliče, da stoji u hramu. ¹⁴ Bijaše sebi nasjekao cedre, uzeo čempres ili hrast koje je za se njegovao među šumskim drvećem; ili je posadio bor koji raste od kiše. ¹⁵ Čovjeku su dobra za vatru; uzima ih da se ogrije; pali ih da ispeče kruh. Ali od njih djelja i boga pred kojim pada ničice, pravi kip i klanja mu se. ¹⁶ Polovinom od toga naloži, dakle, organj, peče meso na žeravi, jede pečenku i siti se: grijije se i govori: "Ah, grijem se i uživam uz vatru." ¹⁷ Ali od onoga što preostane pravi sebi boga, svog kumira, pada pred njim ničice i klanja mu se i moli: "Spasi me, jer si ti moj bog." ¹⁸ Ne znaju oni i ne razumiju: zasljepljene su im oči pa ne vide, i srce pa ne shvaćaju. ¹⁹ Takav ne razmišlja, nema u njega znanja ni razbora da sebi kaže: "Polovinom od ovoga naložio sam organj, na žeravici ispekao kruh, ispržio meso koje sam pojeo, pa zar ču od ostatka načiniti gnusobu? Zar ču se komadu drveta klanjati?" ²⁰ On voli pepeo, zavodi ga prevareno srce. Neće spasti svog života i nikad neće reći: "Nije li varka ovo u mojoj desnici?" ²¹ Sjeti se toga, Jakove, i ti, Izraele, jer si sluga moj! Ja sam te stvorio i sluga si mi, Izraele, neću te zaboraviti! ²² Kao maglu rastjerao sam tvoje opačine i grijeha tvoje poput oblaka. Meni se obrati jer ja sam te otkupio. ²³ Kličite, nebesa, jer je Jahve učinio! Orite se, dubine zemljine! Odjekujte radošću, planine, i

vi, šume, sa svim svojim drvećem! Jer Jahve je otkupio Jakova, proslavio se u Izraelu! ²⁴ Ovako govori Jahve, otkupitelj tvoj i tvorac tvoj od utrobe: "Ja sam Jahve koji sam sve stvorio, koji sam nebesa sam razapeo i učvrstio zemlju bez pomoći ičije. ²⁵ Ja osujećujem znamenja vrača, i čarobnjake u luđake promećem; silim mudrace da ustuknu i mudrost im obraćam u bezumlje, ²⁶ ali potvrđujem riječ sluge svojega, ispunjam naum svojih glasnika. Ja govorim Jeruzalemu: 'Naseli se!' I gradovima judejskim: 'Sagradite se!' Iz razvalina ja ih podižem. ²⁷ Ja govorim moru: 'Presahni! Presušujem ti rijeke.' ²⁸ Ja govorim Kiru: 'Pastiru moj!' I on će sve želje moje ispuniti govoreći Jeruzalemu: 'Sagradi se!' i Hramu: 'Utemelji se!'"

45

¹ Ovako govori Jahve o Kiru, pomazaniku svome: "Primih ga za desnicu da pred njim oborim narode i raspašem bokove kraljevima, da rastvorim pred njim vratnice, da mu nijedna vrata ne budu zatvorena. ² Ja ću hoditi pred tobom da poravnam uzvisine, da razbijem mjeđene vratnice, da slomim željezne prijevornice. ³ Dajem ti tajna blaga i skrivena bogatstva, da bi spoznao da sam ja Jahve koji te zovem po imenu, Bog Izraelov. ⁴ Radi sluge svog Jakova i Izraela, svog izabranika, po imenu ja te pozvah, imenovah te premda me znao nisi. ⁵ Ja sam Jahve i nema drugoga; osim mene Boga nema. Iako me ne poznaš, naoružah te: ⁶ nek' se znade od istoka do zapada da izvan mene sve je ništavilo." Ja

sam Jahve i nema drugoga; ⁷ ja tvorim svjetlost i stvaram tamu. Ja stvaram sreću i dovodim nesreću, ja, Jahve, činim sve to. ⁸ Rosite, nebesa, odozgo, i oblaci, daždite pravednošću. Neka se rastvori zemlja da procvjeta spasenje, da proklijira izbavljenje! Ja, Jahve, stvaram sve. ⁹ Jao onome tko raspravlja s tvorcem svojim, a sud je među glinenim sudovima! Kaže li glina lončaru: "Što radiš?" ili djelo njegovo: "Kljast si!" ¹⁰ Jao onom koji kaže ocu: "Što si rodio?" Ili ženi: "Što si na svijet dala?" ¹¹ Ovako govori Jahve, Svetac Izraelov, njegov tvorac: "Zar je vaše da me o mojoj djeci pitate i da mi nad djelom ruku mojih zapovijedate? ¹² Ja sam načinio zemlju i čovjeka na njoj stvorio; svojim sam rukama razapeo nebesa i zapovijedam svim vojskama njihovim. ¹³ Ja sam ga podigao da pobijedi i poravnao sam mu sve putove. On će obnoviti moj Grad i sužnje moje vratiti bez otkupnine i naknade." Tako kaže Jahve nad Vojskama. ¹⁴ Ovako govori Jahve: "Ratari Egipta i trgovci Kuša, i Sebejci, ljudi rasta visoka, prijeći će tebi i tvoji će biti; za tobom će ići okovani, tebi će se klanjati i molit će ti se: 'Jedino je kod tebe Bog, nema drugoga; ništavni su bogovi.'" ¹⁵ Doista ti si Bog skriveni, Bog Izraelov, Spasitelj. ¹⁶ Postidjet će se i poniknut će svi zajedno, otići će u ruglu oni koji prave kipove. ¹⁷ A Jahve će vječnim spasenjem spasiti Izraela. Nećete se postidjeti i nećete poniknuti dobijeka. ¹⁸ Da, ovako govori Jahve, nebesa Stvoritelj - on je Bog - koji je oblikovao i sazdao zemlju, koji ju je učvrstio i nije je

stvorio pustu, već ju je uobličio za obitavanje: "Ja sam Jahve i nema drugoga. ¹⁹ Nisam govorio u tajnosti, u zakutku mračne zemlje. Nisam rekao potomstvu Jakovljevu: 'Tražite me u pustoši.' Ja, Jahve, govorim pravo i naviještam čestito." ²⁰ "Saberite se i dodite, pristupite zajedno, svi preživjeli od naroda! Neznalice puke oni su što nose kip izrađen od drveta i mole boga koji ih spasit' ne može. ²¹ Objavite, iznesite svoje dokaze, svjetujte se zajedno: tko je to od davnine navijestio i od tada prorekao? Nisam li ja, Jahve? Nema drugoga boga do mene; Boga pravednog i Spasitelja osim mene nema. ²² Obratite se k meni da se spasite, svi krajevi zemlje, jer ja sam Bog i nema drugoga! ²³ Sobom se samim kunem, iz mojih usta izlazi istina, riječ neopoziva, da će se pred mnom prignuti svako koljeno, mnome će se svaki jezik zaklinjati ²⁴ govoreći: 'Jedino je u Jahvi pobjeda i snaga!' K njemu će doći, postiđeni, svi što na nj su bjesnjeli. ²⁵ U Jahvi će pobijediti i proslavit se sve potomstvo Izraelovo!"

46

¹ Pade Bel! Sruši se Nebo! Prte svoje kipove na životinje i stoku, nose ih kao breme, teret što zamara. ² Padaju, ruše se svi zajedno, ne mogu spasiti one što ih nose, nego i sami u ropstvo odlaze. ³ "Slušajte me, kućo Jakovljeva, i svi koji ostadoste od kuće Izraelove! Ja sam vas ponio tek što se rodiste, i nosio vas od krila materina. ⁴ Do starosti vaše ja ću ostati isti, do vaših sjedina podupirat ću vas. To sam činio; nosit ću vas i dalje, pomagati vas, izbavljati. ⁵ S kime biste

me usporedili i izjednačili, s kime prispodobili: komu da sam sličan? ⁶ Vade zlato iz kese i tezuljom mjere srebro, pa naimlju zlatara da od njeg boga načini te pred njim padaju ničice i klanjaju se. ⁷ Dižu ga na rame i nose ga, onda ga stavlju na njegovo mjesto; on stoji i ne miče se s njega. Prizivaju li ga, on ne odgovara i nikog ne spasava od nevolje njegove. ⁸ Sjetite se toga i budite ljudi, uzmite to k srcu, otpadnici, ⁹ sjetite se prošlosti pradavne: ja sam Bog i nema drugoga; Bog, nitko mi sličan nije! ¹⁰ Onaj sam koji od početka svršetak otkriva i unaprijed javlja što još se nije zabilo! Ja kažem: Odluka će se moja ispuniti, izvršit će sve što mi je povolji. ¹¹ S istoka zovem grabljivicu, iz daleke zemlje zovem čovjeka svog nauma. Rekao sam - ispuniti će, naumio sam - izvršit će. ¹² Slušajte me, vi koji gubite srčanost i koji ste daleko od pobjede. ¹³ Primičem svoju pobjedu, nije više daleko, spasenje moje zakasniti neće. Na Sion će spas staviti, u Izraela svoju slavu.”

47

¹ Spusti se, sjedni u prašinu, djevice, kćeri babilonska! Sjedni na zemlju, bez prijestolja, kćeri kaldejska! Jer, neće te više zvati nježnom i tankoćutnom. ² Uzmi mlin i melji brašno! Skinu prijevjes, podigni skut, razgali bedra, prijeđi preko rijeke! ³ Nek' se golotinja tvoja otkrije, nek' se sramota tvoja pokaže! Ja će se osvetiti, odvraćat' me nitko neće. ⁴ Otkupitelj naš, ime mu je Jahve nad Vojskama, Svetac Izraelov, kaže: ⁵ “Sjedi šutke, u mrak se povuci, kćeri kaldejska.

Jer, neće te više zvati vladaricom kraljevstava.
⁶ Razgnjevih se na svoj narod, oskvrnuh svoju baštinu. Tebi ih u ruke izručih, a ti im ne iskaza milosti. Na starce si stavljala jaram svoj preteški.
⁷ Govorila si: 'Dovijeka gospodaricom ču ostati.' Nikad nisi to k srcu uzela ni pomislila kako će se završiti. ⁸ A sad poslušaj, razvratnice, koja sjediš bezbrižno i u srcu svom govorиш: 'Ja, i nitko drugi! Nikad neću obudovjeti, neću djece izgubiti!' ⁹ Stići će te oboje, za tren, u isti dan! Izgubit ćeš djecu, obudovjet ćeš! Punom će te mjerom snaći oboje, pokraj svega tvojeg vračanja i množine tvojih zaklinjanja! ¹⁰ U zloču si se svoju uzdala, govorila si: 'Nitko me ne vidi!' Mudrost tvoja i znanje zavedoše te. U svom si srcu govorila: 'Ja i nitko drugi!' ¹¹ Zlo će te snaći - nećeš ga presresti; oborit će se na te nesreća - nećeš je odvratiti; doći će na te propast iznenada - nećeš je predvidjeti. ¹² Ustraj, dakle, u svojim zaklinjanjima i u tolikim svojim čaranjima, oko kojih si se trudila od mladosti. Možda će ti biti od koristi? Možda ćeš s njima strah utjerati?
¹³ Izmoriše te mnogi tvoji savjetnici! Nek' ustalu samo da te spase oni koji premjeravaju nebesa, koji promatraju zvijezde i koji svakog mjeseca proriču ono što će te snaći. ¹⁴ Gle, oni će biti poput pljeve, organj će ih sažeći. Ni sami sebe neće izbaviti iz zagrljaja plamenoga. Neće ostat' ni žerave da se tko ogrije, ni ognjišta da uza nj posjedne! ¹⁵ Takvi će ti biti врачи tvoji, oko kojih si se trudila od mladosti! Poći će svaki svojim putem, i nikog neće biti da te spasi."

48

¹ Čujte ovo, kućo Jakovljeva, vi koji se zovete imenom Izraelovim i koji ste izišli iz voda Jудиних! Vi koji se Jahvinim imenom kunete i slavite Boga Izraelova, ali ne u istini i pravdi. ² Jer vi se nazivate po Svetome gradu i oslanjate se na Boga Izraelova, Jahve nad Vojskama njemu je ime. ³ Dogodaje prošle odavna sam navijestio, iz mojih su izišli usta i ja sam ih objavio, učinih brzo, i zbi se. ⁴ Jer znao sam da si tvrdokoran, da ti je šija žila gvozdena i čelo da ti je mjedeno. ⁵ Zato sam ti već onda navijestio, javio ti prije nego što se zabilo, da ne bi rekao: "Moj kip učini to, rezani moj lik i ljeveni kip zapovjediše tako!" ⁶ Čuo si i video sve to; zar ne priznaješ? A sada navijestit će ti nešto novo, otajno, što još ne znaš; ⁷ ovog je trena stvoreno, a ne odavna, o tome dosad nisi ništa čuo, da ne bi rekao: "Znao sam." ⁸ Nisi o tome čuo ni znao, niti se uho tvoje prije otvorilo, jer znadoh da ćeš se iznevjeriti i da te od utrobe majčine zovu otpadnikom. ⁹ Radi imena svoga odgađah svoj gnjev, radi časti svoje susprezah se da te ne uništим. ¹⁰ Gle, pročistio sam te poput srebra, iskušao te u talioniku nevolje. ¹¹ Sebe radi činih tako, sebe radi! Tόa zar da se ime moje obeščasti? Slave svoje drugome ne dam! ¹² Čuj me, Jakove, Izraele, koga sam pozvao: Ja jesam, ja sam prvi, ja sam i posljednji. ¹³ Ruka moja zemlju utemelji, desnica mi razape nebesa. Pozovem ih samo, i odmah dolaze. ¹⁴ Saberite se svi i čujte: tko je od njih to prorekao? "Onaj koga Jahve ljubi ispunit će

volju moju nad Babilonom i nad potomstvom kaldejskim.” ¹⁵ Ja rekoh i pozvah ga, vodih ga i pomogoh u naumu. ¹⁶ Pristupite k meni i počujte ovo: “Od početka nisam vam govorio tajno, i kad se zbivalo, bijah ondje.” - “A sada me Gospod Jahve šalje s duhom svojim.” ¹⁷ Ovako govori Jahve, otkupitelj tvoj, Svetac Izraelov: “Ja, Jahve, Bog tvoj, tvojem dobru te učim, vodim te putem kojim ti je ići. ¹⁸ O, da si pazio na zapovijedi moje, kao rijeka sreća bi tvoja bila, a pravda tvoja kao morski valovi! ¹⁹ Potomstva bi tvojeg bilo kao pijeska, a poroda utrobe tvoje kao njegovih zrnaca! Nikad ti se ime ne bi zatrlo niti izbrisalo preda mnom!” ²⁰ Izađite iz Babilona, bježite iz Kaldeje! Glasno kličući, kazujte, objavljujte, do nakraj zemlje razglasite! Govorite: “Jahve je otkupio slugu svoga Jakova! ²¹ Nisu žedali dok ih je kroz pustinju vodio; iz stijene je za njih vodu izbio, rascijepio je pećinu i potekla je voda.” ²² “Nema mira opakima,” kaže Jahve.

49

¹ Čujte me, otoci, slušajte pomno, narodi daleki! Jahve me pozvao od krila materina, od utrobe majke moje spomenuo se moga imena. ² Od usta mojih britak mač je načinio, sakrio me u sjeni ruke svoje, od mene je oštru načinio strijelu, sakrio me u svome tobolcu. ³ Rekao mi: “Ti si Sluga moj, Izraele, u kom ću se proslaviti!” ⁴ A ja rekoh: “Zaludu sam se mučio, nizašto naprezao snagu.” Ipak, kod Jahve je moje pravo, kod mog Boga nagrada je moja. A sad govori Jahve, koji me od utrobe Slugom svojim

načini, da mu vratim natrag Jakova, da se sabere Izrael. ⁵ Proslavih se u očima Jahvinim, Bog moj bijaše mi snaga. ⁶ I reče mi: "Premalo je da mi budeš Sluga, da podigneš plemena Jakovljeva i vratiš Ostatak Izraelov, nego ču te postaviti za svjetlost narodima, da spas moj do nakraj zemlje doneseš." ⁷ Ovako govori Jahve, otkupitelj Izraelov, Svetac njegov, onome kog preziru i odbacuju narodi, sluzi silničkome: "Kad vide, dići će se kraljevi, bacit će se ničice knezovi, zbog Jahve, koji je vjernost svoju pokazao, Sveca Izraelova, koji te izabrao." ⁸ Ovako govori Jahve: "U vrijeme milosti ja ču te uslišiti, u dan spasa ja ču ti pomoći. Sazdao sam te i postavio za Savez narodu, da zemlju podignem, da nanovo razdijelim baštinu opustošenu, ⁹ da kažeš zasužnjenima: 'Iziđite!' a onima koji su u tami: 'Dodite na svjetlo!' Oni će pasti uzduž svih putova, i paša će im biti po svim goletima. ¹⁰ Neće više gladovat' i žeđati, neće ih mučiti žega ni sunce, jer vodit će ih onaj koji im se smiluje, dovest će ih k izvorima vode. ¹¹ Sve gore svoje obratit će u putove, i ceste će se moje povisiti." ¹² Gle, jedni dolaze izdaleka, drugi sa sjevera i sa zapada, a neki iz zemlje sinimske. ¹³ Kličite, nebesa, veseli se, zemljo, podvikujte, planine, od veselja; jer Jahve tješi narod svoj, on je milosrdan nevoljnima. ¹⁴ Sion reče: "Jahve me ostavi, Gospod me zaboravi." ¹⁵ "Može li žena zaboravit' svoje dojenče, ne imat' sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću. ¹⁶ Gle, u dlanove sam

te svoje urezao, zidovi twoji svagda su mi pred očima. ¹⁷ Obnovitelji twoji hitaju, rušioci twoji i pustošitelji odlaze od tebe. ¹⁸ Obazri se oko sebe i pogledaj: sabiru se svi i dolaze k tebi. „Života mi moga“ - riječ je Jahvina - „svima ćeš se njima zaodjenuti k'o nakitom, i njima ćeš se k'o nevjesta ukrasiti! ¹⁹ Jest, tvoje ruševine, tvoje razvaline i tvoja zemlja poharana pretjesna će biti žiteljima tvojim kad se udalje oni što te zatirahu. ²⁰ Opet će na tvoje uši reći sinovi kojih si bila lišena: 'Pretjesno mi je mjesto ovo, makni se da se mogu smjestiti.' ²¹ I ti ćeš se u srcu svom zapitati: 'Tko mi rodi sve ove? Bijah bez djece, neplodna, prognana i odbačena, pa tko ih podiže? Bijah, eto, sama ostala, a oni gdje su bili?' ²² Ovako govori Gospod Jahve: "Evo, dajem rukom znak narodima i zastavu svoju dižem plemenima. Vratit će ti u naručju sinove, nosit će ti kćeri na plećima. ²³ Kraljevi će biti tvoji skrbnici, a kneginje im tvoje dojkinje. Klanjat će ti se licem do zemlje i prah će lizat s tvojih nogu. I znat ćeš da sam ja Jahve: koji se u me uzdaju, neće se posramiti." ²⁴ Može li se otet plijen junaku? Može li sužanj pobjeć pobjedniku? ²⁵ Da, ovako govori Jahve: "Bit će oduzet sužanj junaku, pobjeći će plijen pobjedniku! S onima koji se s tobom spore ja ču se sporiti, tvoju djecu ja ču izbaviti; ²⁶ tlačiteljima ču tvojim dati njihovo meso za jelo i svojom krvljvu opit će se kao moštom. I znat će svako tijelo da sam ja Jahve, Spasitelj tvoj, i da je tvoj okupitelj Silni Jakovljev."

50

¹ Ovako govori Jahve: "Gdje je otpusno pismo vaše matere kojim sam je otpustio? Ili tko je od mojih vjerovnika taj komu sam vas prodao? Zbog bezakonja ste svojih prodani, zbog nevjere je mati vaša otpuštena. ² Zašto ne nađoh nikoga kad sam došao? Zašto se ne odazva nitko kad sam zazvao? Zar mi je ruka prekratka da izbavi, ili u meni snage nema da oslobođim? Gle, prijetnjom svojom isušujem more, u pustinje rijeke pretvaram; njihove se ribe raspadaju jer vode nema i od žeđi ugibaju. ³ Nebesa oblačim u tminu i kostrijet im dajem za pokrivač!" ⁴ Gospod Jahve dade mi jezik vješt da znam riječju krijepti umorne. Svako jutro on mi uho budi da ga slušam kao učenici. ⁵ Gospod Jahve uši mi otvori: ne protivih se niti uzmicah. ⁶ Ledja podmetnuh onima što me udarahu, a obraze onima što mi bradu čupahu, i lica svojeg ne zaklonih od uvreda ni od pljuvanja. ⁷ Gospod mi Jahve pomaže, zato se neću smesti. Zato učinih svoj obraz k'o kremen i znam da se neću postidjeti. ⁸ Blizu je onaj koji mi pravo daje. Tko će se pravdati sa mnom? Izidimo zajedno! Tko je protivnik moj u parnici? Nek' mi se približi! ⁹ Gle, Gospod mi Jahve pomaže, tko će me osuditi? Svi će se oni k'o haljina izlizati, moljac će ih razjesti. ¹⁰ "Tko god se od vas Jahve boji, nek' posluša glas Sluge njegova! Tko u tmini hodi, bez tračka svjetlosti, nek' se uzda u ime Jahvino, nek' se na Boga svog osloni. ¹¹ Ali svi vi oganj palite, raspirujete žeravicu. Idite u plamenove ognja svojega i u žeravu koju

raspiriste. Tako će vam moja učiniti ruka: ležat ćete u mukama.

51

¹ Čujte me, vi koji za pravdom težite, koji Jahvu tražite; pogledajte stijenu iz koje ste isječeni i jamu duboku iz koje ste izvađeni. ² Pogledajte oca svoga Abrahama i Saru koja vas porodi! Jest, sam bijaše kad sam ga pozvao, al' sam ga blagoslovio i umnožio." ³ Jest, Jahvi se sažalio Sion, sažalile mu se njegove razvaline. Pustaru će njegovu učiniti poput Edena, a stepu poput Vrta Jahvina. Klicanje i radost njim će odjekivati, i zahvalnice i glas hvalospjeva. ⁴ "Pomno me slušaj, puče moj, počujte me, narodi! Jer od mene Zakon dolazi i moje pravo za svjetlo narodima. ⁵ Brzo će stići pravda moja, moje će spasenje doći kao svjetlost. Moja će mišica suditi narodima. Mene očekuju otoci i u moju se mišicu uzdaju. ⁶ K nebu oči podignite, na zemlju dolje pogledajte. K'o dim će se rasplinut' nebesa, zemlja će se k'o haljina istrošiti, kao komarci nestat će joj žitelji. Ali će spasenje moje trajati dobijeka, i pravdi mojoj neće biti kraja. ⁷ Poslušajte me, vi koji poznajete pravo, narode kojima je moj Zakon u srcu. Ne bojte se poruge ljudske, ne plašite se uvreda! ⁸ Jer moljac će ih razjesti kao haljinu, crv će ih rastočiti kao vunu. Ali će pravda moja trajati dobijeka i spas moj od koljena do koljena." ⁹ Probudi se! Probudi se! Opaši se snagom, mišice Jahvina! Probudi se, kao u dane davne, za drevnih naraštaja. Nisi li ti rasjekla Rahaba i probola Zmaja? ¹⁰ Nisi

li ti isušila more, vodu velikog bezdana, i od dubine morske put načinila da njime prolaze otkupljeni? ¹¹ Vratit će se oni što ih je oslobodio Jahve i s radosnim kricima doći će na Sion. Vječna će sreća biti nad glavama, pratit će ih klicanje i radost, nestat će tuge i jecaja. ¹² Ja, ja sam tješitelj vaš. Tko si ti da se bojiš smrtna čovjeka i sina čovječjeg, koji je kao trava? ¹³ Zaboravio si Jahvu, svoga Stvoritelja, koji razastrije nebesa i koji zemlju utemelji; sveudilj strepiš, svaki dan, od tlačiteljeve jarosti. Kao da je pregnuo da te uništi. Ali gdje je sad jarost tlačiteljeva? ¹⁴ Doskora će biti slobodan sužanj, neće umrijeti u jami, niti će mu kruha nedostajati. ¹⁵ Jer, ja sam Jahve, Bog tvoj, koji burkam more da mu valovi buče, ime mi je Jahve nad Vojskama. ¹⁶ Svoje sam ti riječi stavio u usta, u sjenu svoje ruke sakrio sam te kad sam razastro nebesa, utemeljio zemlju i rekao Sionu: "Ti si narod moj!" ¹⁷ Probudi se, probudi se, ustani, Jeruzaleme! Ti koji si pio iz ruke Jahvine čašu gnjeva njegova. Ispio si pehar opojni, do dna ga iskapio. ¹⁸ Od svih sinova koje je rodio ne bješe nikog da ga vodi; od svih sinova koje je podigao ne bješe nikog da ga pridrži. ¹⁹ Ovo te dvoje pogodilo - tko da te požali? - pohara i rasap, glad i mač - tko da te utješi? ²⁰ Sinovi ti leže obamrli po uglovima svih ulica, kao antilopa u mreži, puni gnjeva Jahvina, prijetnje Boga tvojega. ²¹ Zato čuj ovo, bijedniče, pijan, ali ne od vina. ²² Ovako govori Jahve, Gospod tvoj, tvoj Bog, branitelj tvoga naroda: "Iz ruke ti,

evo, uzimam čašu opojnu, pehar gnjeva svojega: nećeš ga više piti. ²³ Stavit ču je u ruke tvojim tlačiteljima, onima koji su ti govorili: 'Prigni se da prijeđemo!' I ti si im leđa kao tlo podmetao, kao put za prolaznike.

52

¹ Probudi se! Probudi se! Odjeni se snagom, Sione! Odjeni se najsjajnijim haljinama, Jeruzaleme, grade sveti, jer više neće k tebi ulaziti neobrezani i nečisti. ² Otresi prah sa sebe, ustani, izgnani Jeruzaleme! Skini okov sa svog vrata, izgnana kćeri sionska." ³ Jest, ovako govori Jahve: "Bili ste prodani nizašto i bit ćete otkupljeni bez novaca." ⁴ Jest, ovako govori Gospod Jahve: "Moj je narod sišao nekoć u Egipat da se ondje nastani kao stranac, potom ga Asirci nizašto potlačiše. ⁵ Ali sada, čemu sam ja ovdje - riječ je Jahvina - kad je moj narod bio bez razloga porobljen, a gospodari njegovi likuju - riječ je Jahvina - i bez prestanka se danomice ime moje huli. ⁶ Zato će narod moj poznati moje ime i shvatit će u onaj dan da sam ja koji govorim: 'Evo me!'" ⁷ Kako su ljupke po gorama noge glasonoše radosti koji oglašava mir, nosi sreću, i spasenje naviješta govoreć Sionu: "Bog tvoj kraljuje!" ⁸ Čuj, stražari ti glas podižu, zajedno svi kliču od radosti, jer na svoje oči vide gdje se na Sion vraća Jahve. ⁹ Radujte se, kličite, razvaline jeruzalemske, jer je Jahve utješio narod svoj i otkupio Jeruzalem. ¹⁰ Ogolio je Jahve svetu svoju mišicu pred očima svih naroda, da svi krajevi

zemaljski vide spasenje Boga našega. ¹¹ Odlazite, odlazite, izidite odatle, ne dotičite ništa nečisto! Izidite iz njegove sredine! Očistite se, vi koji nosite posude Jahvine! ¹² Jer nećete izići u hitnji, niti ćete ići bježeći, jer će vam prethodnica biti Jahve, a zalaznica Bog Izraelov! ¹³ Gle, uspjet će Sluga moj, podignut će se, uzvisit' i proslaviti! ¹⁴ Kao što se mnogi užasnuše vidjevši ga - tako mu je lice bilo neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka - ¹⁵ tako će on mnoge zadiviti narode i kraljevi će pred njim usta stisnuti videć' ono o čemu im nitko nije govorio, shvaćajuć' ono o čemu nikad čuli nisu:

53

¹ "Tko da povjeruje u ono što nam je objavljeno, kome se otkri ruka Jahvina?" ² Izrastao je pred njim poput izdanka, poput korijena iz zemlje sasušene. Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni ljupkosti da bi nam se svudio. ³ Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama, od kog svatko lice otklanja, prezren bješe, odvrgnut. ⁴ A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog bije i ponižava. ⁵ Za naše grijeha probodoše njega, za opaćine naše njega satriješe. Na njega pade kazna - radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. ⁶ Poput ovaca svi smo lutali i svaki svojim putem je hodio. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviju. ⁷ Zlostavljuju ga, a on puštaše, i nije otvorio usta svojih. K'o jagnje na klanje odvedoše ga; k'o ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih.

8 Silom ga se i sudom riješiše; tko se brine za njegovu sudbinu? Da, iz zemlje živih ukloniše njega, za grijeha naroda njegova nasmrt ga izbiše. **9** Ukop mu odrediše među zločincima, a grob njegov bi s bogatima, premda nije počinio nepravde nit' su mu usta laži izustila. **10** Al' se Jahvi svidje da ga pritisne bolima. Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo, produžit' sebi dane i Jahvina će se volja po njemu ispuniti. **11** Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom. Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti. **12** Zato ču mu mnoštvo dati u baštinu i s mogućnicima pljen će dijeliti, jer sam se ponudio na smrt i među zlikovce bio ubrojen, da grijeha mnogih ponese na sebi i da se zauzme za zločince.

54

1 Kliči, nerotkinjo, koja nisi rađala; podvikuj od radosti, ti što ne znaš za trudove! Jer osamljena više djece ima negoli udata, kaže Jahve. **2** Raširi prostor svog šatora, razastri, ne štedi platna svog prebivališta, produži mu užeta, kolčiće učvrsti! **3** Jer proširit ćeš se desno i lijevo. Tvoje će potomstvo zavladat' narodima i napučit će opustjele gradove. **4** Ne boj se, nećeš se postidjeti; na srami se, nećeš se crvenjeti. Zaboravit ćeš sramotu svoje mladosti i više se nećeš spominjati rugla udovištva svoga. **5** Jer suprug ti je tvoj Stvoritelj, ime mu je Jahve nad Vojskama; tvoj je Otkupitelj Svetac Izraelov, Bog zemlje svekolike on se zove. **6** Jest, k'o ženu

ostavljenu, u duši ucviljenu, Jahve te pozvao. Zar se smije otpustiti žena svoje mladosti, pita Bog tvoj. ⁷ “Za kratak trenutak ostavih tebe, al' u sučuti velikoj opet ču te prigrliti. ⁸ U provali srdžbe sakrih načas od tebe lice svoje, al' u ljubavi vječnoj smilovah se tebi,” govori Jahve, tvoj Otkupitelj. ⁹ “Bit će mi k'o za Noinih dana, kad se zakleh da vode Noine neće više preplaviti zemlju; tako se zaklinjem da se više neću na tebe srditi nit' ču ti prijetiti. ¹⁰ Nek' se pokrenu planine i potresu brijezi, al' se ljubav moja neće odmać' od tebe, nit' će se pokolebati moj Savez mira,” kaže Jahve koji ti se smilovao. ¹¹ “O nevoljnike, vihorom vitlana, neutješna, gle, postavit ču na smaragd tvoje kamenje i na safir tvoje temelje. ¹² Od rubina dići ču ti kruništa, vrata tvoja od prozirca, ograde ti od dragulja. ¹³ Svi će ti sinovi Jahvini biti učenici, i velika će biti sreća djece tvoje. ¹⁴ Na pravdi ćeš biti zasnovana. Odbaci tjeskobu, nemaš se čega bojati, odbaci strah jer ti se neće primaći. ¹⁵ Ako li te napadnu, neće doći od mene; tko se na te digne, zbog tebe će pasti. ¹⁶ Gle, ja sam stvorio kovača koji raspaljuje žeravu i vadi iz nje oružje da ga kuje. Ali stvorih i zatornika da uništava. ¹⁷ Neće uspjeti oružje protiv tebe skovano. Dokazat ćeš da je zao svaki jezik što na te udari na sudu. To je baština slugu Jahvinih, to im je pobjeda od mene” - riječ je Jahvina.

55

¹ “O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu; ako novaca i nemate, dođite. Bez novaca i bez

naplate kupite vina i mlijeka! ² Zašto da trošite novac na ono što kruh nije i nadnicu svoju na ono što ne siti? Mene poslušajte, i dobro ćete jesti i sočna ćete uživati jela. ³ Priklonite uho i k meni dodite, poslušajte, i duša će vam živjeti. Sklopite ću s vama Savez vječan, Savez milosti Davidu obećаниh.” ⁴ Evo, učinih te svjedokom pucima, knezom i zapovjednikom narodima. ⁵ Evo, pozvat ćeš narod koji ne poznajes, i narod koji te ne zna dohrlit će k tebi radi Jahve, Boga tvojega, i Sveca Izraelova, jer on te proslavio. ⁶ Tražite Jahvu dok se može naći, zovite ga dok je blizu! ⁷ Nek' bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek' se vrati Gospodu, koji će mu se smilovati, k Bogu našem jer je velikodušan u praštanju. ⁸ “Jer misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti,” riječ je Jahvina. ⁹ “Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli.” ¹⁰ “Kao što daždi i sniježi s neba bez prestanka dok se zemlja ne natopi, oplodi i ozeleni da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo, ¹¹ tako se riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.” ¹² Da, s radošću ćete otići i u miru ćete biti vođeni. Gore će i brda klicati od radosti pred vama i sva će stabla u polju pljeskati. ¹³ Umjesto trnja rast će čempresi, umjesto koprive mirta će niciati. I bit će to Jahvi na slavu, kao znak vječan, neprolazan.

56

¹ Ovako govori Jahve: “Držite se prava i činite

pravdu, jer će uskoro doći moj spas i objaviti se moja pravednost.” ² Blago čovjeku koji čini tako i sinu čovječjem što se toga pridržava: koji poštaje subotu da je ne oskvrni i koji ruke svoje čuva od svakoga zla djela. ³ Neka sin tuđinčev koji je prionuo uz Jahvu ne govori: “Jamačno će me Jahve odvojiti od svojega naroda.” Neka uškopljenik ne govori: “Ja sam, evo, tek suho drvo.” ⁴ Jer ovako govori Jahve: “S uškopljenicima koji obdržavaju subotu, koji izabiru što je meni drag i ostanu postojani u Savezu mome - ⁵ podići će u kući svojoj i među svojim zidovima spomenik i ime, bolje nego sinovima i kćerima, dat će im vječno ime koje neće biti iskorijenjeno. ⁶ A sinove tuđinske koji pristadoše uz Jahvu da mu služe i da ljube ime Jahvino i da mu budu službenici, koji poštiju subotu i ne oskvrnjuju je i postojani su u Savezu mome, ⁷ njih će dovesti na svoju svetu goru i razveseliti u svojem Domu molitve. Njihove žrtve paljenice i klanice bit će ugodne na mojojem žrtveniku, jer će se Dom moj zvati Dom molitve za sve narode.” ⁸ Riječ je Gospoda Jahve koji sabire raspršene Izraelce: “Sabrat će ih još povrh onih koji su već sabrani.” ⁹ Sve zvijeri poljske, dođite jesti, i sve vi, zvijeri šumske! ¹⁰ Svi su mu stražari slijepi, i ništa ne shvaćaju. Svi su oni psi nijemi, ne mogu lajati. Sanjaju i drijemlju, najmilije im spavati. ¹¹ Psi su to proždrljivi, nezasitni; pastiri su to bez razbora: svaki svojim putem okreće, svaki za dobitkom svojim. ¹² “Dođite, donijet će vina; napit ćemo

se pića žestoka, i sutra će biti kao danas, izobilje veliko, preveliko!"

57

¹ Pravednik gine, i nitko ne mari. Uklanjuj ljude pobožne, i nitko ne shvaća. Da, zbog zla uklonjen je pravednik ² da bi ušao u mir. Tko god je pravim putem hodio počiva na svom ležaju. ³ Pristupite sad, sinovi vračarini, leglo preljubničko i bludničko! ⁴ S kim se podrugujete, na koga razvaljujete usta i komu jezik plazite? Niste li vi porod grešan i leglo lažljivo? ⁵ Vi koji se raspaljujete među hrašćem, pod svakim zelenim drvetom, žrtvujući djecu u dolinama i u rasjelinama stijena! ⁶ Dio je tvoj među oblucima potočnim, oni, oni su baština tvoja. Njima izlijevaš ljevanicu, njima prinosiš darove! Zar da se time ja utješim? ⁷ Na gori visokoj, uzdignutoj, svoj si ležaj postavila i popela se onamo da prinosiš žrtvu klanicu. ⁸ Za vrata i dovratke metnula si spomen svoj; daleko od mene svoj ležaj raskrivaš, penješ se na nj i širiš ga. Pogađala si se s onima s kojima si voljela lijegati, sve si više bludničila s njima gledajuć' im mušku snagu. ⁹ S uljem za Molekom trčiš, s pomastima mnogim, nadaleko posla glasnike svoje, strovali ih u Podzemlje. ¹⁰ Iscrpljena si od tolikih lutanja, al' nisi rekla: "Beznadno je!" Snagu si svoju nanovo našla te nisi sustala. ¹¹ Koga si se uplašila i pobojala da si se iznevjerila, da se više nisi mene spominjala, niti si me k srcu uzimala? Šutio sam, zatvarao oči, zato me se

nisi bojala. ¹² Ali ču objavit' o tvojoj pravdi i djela ti tvoja neće koristiti. ¹³ Kad uzmeš vikati, nek' te izbave kipovi koje si skupila, sve će ih vjetar raznijeti, vihor će ih otpuhnuti. A tko se u me uzda, baštinit će zemlju i zaposjest će svetu goru moju. ¹⁴ Govorit će se: Naspite, naspite, poravnajte put! Uklonite zapreke s puta mog naroda! ¹⁵ Jer ovako govori Višnji i Uzvišeni, koji vječno stoluje i ime mu je Sveti: "U prebivalištu visokom i svetom stolujem, ali ja sam i s potlačenim i poniženim, da oživim duh smjernih, da oživim srca skrušenih. ¹⁶ Jer neću se prepirati dovijeka ni vječno se ljutiti: preda mnom bi podlegao duh i duše što sam ih stvorio. ¹⁷ Zbog grijeha lakomosti njegove razgnjevih se, udarih ga i sakrih se rasrđen. Ali on okrenu za srcem svojim ¹⁸ i vidjeh puteve njegove. Izlijecit će ga, voditi i utješit' one što s njime tuguju - ¹⁹ stavit će hvalu na usne njihove. Mir, mir onom tko je daleko i tko je blizu," govori Jahve, "ja ču te izlijeciti." ²⁰ Al' opaki su poput mora uzburkanog koje se ne može smiriti, valovi mu mulj i blato izmeću. ²¹ "Nema mira grešnicima!" govori Bog moj.

58

¹ Viči iz sveg grla, ne suspeži se! Glas svoj poput roga podigni. Objavi mom narodu njegove zločine, domu Jakovljevu grijehu njegove. ² Dan za danom oni mene traže i žele znati moje puteve, kao narod koji vrši pravdu i ne zaboravlja pravo Boga svoga. Od mene ištu pravedne sudove i žude da im se Bog približi:

3 "Zašto postimo ako ti ne vidiš, zašto se trapimo ako ti ne znaš?" Gle, u dan kad postite poslove nalazite i na posao gonite radnike svoje. ⁴ Gle, vi postite da se prepirete i svađate i da pesnicom bijete siromahe. Ne postite više kao danas, i čut će vam se glas u visini! ⁵ Zar je meni takav post po volji u dan kad se čovjek trapi? Spuštati kao rogoz glavu k zemlji, sterati poda se kostrijet i pepeo, hoćeš li to zvati postom i danom ugodnim Jahvi? ⁶ Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; ⁷ podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je twoje krvi. ⁸ Tad će sinut' poput zore twoja svjetlost, i zdravlje će twoje brzo procvasti. Pred tobom će ići twoja pravda, a Slava Jahvina bit će ti zalaznicom. ⁹ Vîkneš li, Jahve će ti odgovorit, kad zavapiš, reći će: "Evo me!" Ukloniš li iz svoje sredine jaram, ispružen prst i besjedu bezbožnu, ¹⁰ dadeš li kruha gladnome, nasitiš li potlačenog, twoja će svjetlost zasjati u tmini i tama će twoja kao podne postati, ¹¹ Jahve će te vodit' bez prestanka, sitit će te u sušnim krajevima. On će krijeput' kosti twoje i bit ćeš kao vrt zaljeven, kao studenac kojem voda nikad ne presuši. ¹² I ti ćeš gradit' na starim razvalinama, dići ćeš temelje budućih koljena. Zvat će te popravljačem pukotina i obnoviteljem cesta do naselja. ¹³ Zadržiš li nogu da ne pogaziš subotu i u sveti dan ne obavljaš poslove; nazoveš li

subotu milinom a časnim dan Jahvi posvećen; častiš li ga odustajuć' od puta, bavljenja poslom i pregovaranja - ¹⁴ tad ćeš u Jahvi svoju milinu naći, i ja će te provesti po zemaljskim visovima, dat će ti da uživaš u baštini oca tvog Jakova, jer Jahvina su usta govorila.

59

¹ Ne, nije ruka Jahvina prekratka da spasi, niti mu je uho otvrdlo da ne bi čuo, ² nego su opačine vaše jaz otvorile između vas i Boga vašega. Vaši su grijesi lice njegovo zastrli, i on vas više ne sluša. ³ Jer ruke su vaše u krvi ogrezle, a vaši prsti u zločinima. Usne vam izgovaraju laž, a jezik podlost mrmlja. ⁴ Nitko s pravom tužbu ne podiže, niti koga sude po istini. U ništavilo se uzdaju, laž kazuju, začinju zloču, a rađaju bezakonje. ⁵ Legu jaja gujina, tkaju mrežu paukovu; pojede li tko njihovo jaje, umire, razbije li ga, iz njega ljutica izlazi. ⁶ Njihovim tkanjem nemoguće se odjenuti, ne možeš se pokriti njihovom rukotvorinom. Rukotvorine su njihove djela zločinačka, rukama svojim čine nasilje. ⁷ Noge njihove u zlo hitaju i brze su da krv nevinu proliju. Misli su im misli zločinačke, pustoš i propast na njinim su putima. ⁸ Put mira oni ne poznaju, na stazama njihovim nema pravice. Iskrivili su svoje putove, tko njima kreće mira ne poznaje. ⁹ Stog' se pravo od nas udaljilo, zato pravda ne dopire do nas. Nadasmo se svjetlosti, a ono tama; i vidjelu, a ono u tmini hodimo. ¹⁰ Pipamo kao slijepci duž zida, tapkamo kao bez očiju. Spotičemo se u podne

k'o u sumraku, sasvim zdravi, kao da smo mrtvi.
¹¹ Svi mumljamo kao medvjedi i gućemo tužno kao golubovi. Očekivamo Sud, a njega nema, i spasenje - od nas je daleko. ¹² Jer mnogo je naših opaćina pred tobom i grijesi naši protiv nas svjedoče. Doista, prijestupi su naši pred nama, mi znademo svoju krivicu; ¹³ pobunili smo se i zanijekali Jahvu, odmetnuli se od Boga svojega, govorili podlo, odmetnički, mrmljali u srcu riječi lažljive. ¹⁴ Tako je potisnuto pravo, i pravda mora stajati daleko. Jer na trgu posrnu istina i poštenju nema više pristupa. ¹⁵ Vjernosti je ponestalo, a tko izbjegava zlo, bude opljačkan. Jahve vidje, i ne bi mu milo što nema pravice. ¹⁶ Vidje da nema čovjeka, začudi se što nema posrednika. Tad mu pomože njegova mišica i njegova ga pravda poduprije. ¹⁷ Pravednost je obukao k'o oklop, stavio na glavu kacigu spasenja. Osvetom se odjenuo k'o haljom, ogrnu se revnošću kao plaštem. ¹⁸ Vratit će svakome po njegovim djelima: gnjev svojim protivnicima, odmazdu dušmanima. ¹⁹ Sa zapada vidjet će ime Jahvino i Slavu njegovu s istoka sunčanog. Jer doći će kao uska rijeka koju goni dah Jahvin. ²⁰ Ali doći će Otkupitelj Sionu, i onima od sinova Jakovljevih koji se obrate od svog otpadništva, riječ je Jahvina. ²¹ "A ovo je moj Savez s njima," govori Jahve. "Duh moj koji je na tebi i riječi moje koje stavih u tvoja usta neće izići iz usta tvojih ni usta tvojega potomstva, ni iz usta potomstva tvojih potomaka, od sada pa dovijeka," veli Jahve.

60

¹ Ustani, zasini, jer svjetlost twoja dolazi, nad tobom blista Slava Jahvina. ² A zemlju, evo, tmina pokriva, i mrklina narode! A tebe obasjava Jahve, i Slava se njegova javlja nad tobom. ³ K twojoj svjetlosti koračaju narodi, i kraljevi k istoku tvoga sjaja. ⁴ Podigni oči, obazri se: svi se sabiru, k tebi dolaze. Sinovi twoji dolaze izdaleka, kćeri ti nose u naručju. ⁵ Gledat ćeš tad i sjati radošću, igrat će srce i širit' se, jer k tebi će poteći bogatstvo mora, blago naroda k tebi će pritjecati. ⁶ Mnoštvo deva prekrit će te, jednogrbe deve iz Midjana i Efe. Svi će iz Šebe doći donoseći zlato i tamjan i hvale Jahvi pjevajući. ⁷ Sva stada kedarska u tebi će se sabrati, ovnovi nebajotski bit će ti na službu. Penjat će se k'o ugodna žrtva na moj žrtvenik, proslavit će Dom Slave svoje! ⁸ Tko su oni što lebde poput oblaka, k'o golubovi prema golubinjacima svojim? ⁹ Da, to se zbog mene sabiru brodovi, lađe su taršiske pred njima da izdaleka dovezu twoje sinove, a s njima srebro njihovo i zlato, zbog imena Jahve, Boga twojega, zbog Sveca Izraelova koji te proslavi. ¹⁰ Zidine će twoje obnoviti stranci i kraljevi njihovi služit će ti. U svojoj srdžbi ja sam te udario, al' u svojoj naklonosti opet ti se smilovah. ¹¹ Vrata će twoja biti otvorena svagda, ni danju ni noću neće se zatvarati, da propuste k tebi bogatstva naroda s kraljevima koji ih vode. ¹² Jer propast će narod i kraljevstvo koje ti ne bude htjelo služiti, i ti će se narodi sasvim zatrati. ¹³ K tebi će doći slava Libanona, čempresi, jеле i brijestovi skupa,

da ukrase prostor mojega Svetišta, podnožje će moje proslaviti! ¹⁴ K tebi će, sagnuti, dolaziti sinovi tvojih tlačitelja, pred noge ti padat' koji te prezirahu. Nazivat će te Gradom Jahvinim, Sionom Sveca Izraelova. ¹⁵ Zato što si bio ostavljen, omražen, izbjegavan, učinit će te vjećnim ponosom, radošću od koljena do koljena. ¹⁶ Ti ćeš sisati mlijeko naroda, sisat ćeš grudi kraljeva. I znat ćeš da sam ja, Jahve, Spasitelj tvoj, Silni Jakovljev, tvoj Otkupitelj. ¹⁷ Mjesto mjedi, donijet će zlato; mjesto željeza, donijet će srebro; mjesto drva, mjed; mjesto kamena, željezo. Za glavara tvoga postavit će Mir, Pravdu za vladara. ¹⁸ Više se neće slušat' o nasilju u tvojoj zemlji ni o pustošenju i razaranju na tvojem području. Zidine ćeš svoje nazivati Spasom, Slavom svoja vrata. ¹⁹ Neće ti više sunce biti svjetlost danju nit' će ti svijetlit' mjesecina, nego će Jahve biti tvoje vječno svjetlo i tvoj će Bog biti tvoj sjaj. ²⁰ Sunce tvoje neće više zalaziti nit' će ti mjesec pomrčati, jer će Jahve biti tvoje vječno svjetlo, i okončat će se dani tvoje žalosti. ²¹ Svi u tvom narodu bit će pravednici i posjedovat će zemlju dobijeka, mog nasada izdanci, mojih ruku djelo, da bih se u njima proslavio. ²² Od najmanjega postat će tisuća, od neznatnoga moćan narod. Ja, Jahve, govorio sam; u pravo će vrijeme izvršiti.

61

¹ Duh Jahve Gospoda na meni je, jer me Jahve pomaza, posla me da radosnu vijest donesem ubogima, da iscjelim srca slomljena; da zarobljenima navijestim slobodu i oslobođenje

sužnjevima; ² da navijestim godinu milosti Jahvine i dan odmazde Boga našega; da razveselim ožalošćene na Sionu ³ i da im dadem vijenac mjesto pepela, ulje radosti mjesto ruha žalosti, pjesmu zahvalnicu mjesto duha očajna. I zvat će ih Hrastovima pravde, Nasadom Jahvinim - na slavu njegovu. ⁴ Oni će nanovo dići drevne razvaline, sazdati opet mjesta poharana, ruševine prošlih pokoljenja. ⁵ Tuđinci će doći da vam stada pasu, stranci će vam biti ratari i vinogradari. ⁶ A vas će zvati "Svećenici Jahvini", nazivat će vas "Službenici Boga našega". Uživat ćete bogatstva naroda, blagom se njihovim dići. ⁷ Dvostruka bijaše njihova sramota - rug i prezir bijahu im baština - zato će u zemlji svojoj baštinit' dvostruko, njihova će biti radost vječita. ⁸ Jer ja, Jahve, ljubim pravdu, a mrzim grabež nepravedni. Vjerno ću ih nagraditi i sklopiti s njima Savez vječni. ⁹ Slavno će im biti sjeme među pucima i potomstvo među narodima. Tko god ih vidi, prepoznat će da su sjeme što ga Jahve blagoslovi. ¹⁰ Radošću silnom u Jahvi se radujem, duša moja kliče u Bogu mojemu, jer me odjenu haljinom spasenja, zaogrnu plaštem pravednosti, kao ženik kad sebi vijenac stavi il' nevjesta kad se uresi nakitom. ¹¹ Kao što zemlja tjera svoje klice, kao što u vrtu niče sjemenje, učinit će Gospod da iznikne pravda i hvala pred svim narodima.

62

¹ Sionu za ljubav neću šutjeti, Jeruzalema radi neću mirovati dok pravda njegova ne zasine

k'o svjetlost, dok njegovo spasenje ne plane k'o zublja. ² I puci će vidjet' tvoju pravednost, i tvoju slavu svi kraljevi; prozvat će te novim imenom što će ga odrediti usta Jahvina. ³ U Jahvinoj ćeš ruci biti kruna divna i kraljevski vijenac na dlanu Boga svog. ⁴ Neće te više zvati Ostavljenom ni zemlju tvoju Opustošenom, nego će te zvati Moja milina, a zemlju tvoju Udata, jer ti si milje Jahvino i zemlja će tvoja imat' supruga. ⁵ Kao što se mladić ženi djevicom, tvoj će se graditelj tobom oženiti; i kao što se ženik raduje nevjesti, tvoj će se Bog tebi radovati. ⁶ Na zidine tvoje, Jeruzaleme, stražare sam postavio: ni danju ni noću ne smiju zašutjeti. O, vi koji podsjećate Jahvu, vama nema počinka! ⁷ I ne dajte mu mīra dok ne obnovi Jeruzalem, dok ga opet slavom na zemlji ne učini. ⁸ Zakle se Gospod desnicom i mišicom svojom snažnom: "Neću više dati žita tvoga za hranu neprijateljima. Neće više tuđinci piti tvoga vina o kojem si teško radio. ⁹ Neka ga jedu oni koji su ga želi i neka hvale Jahvu, neka ga piju oni što su ga trgali u predvorju mojega Svetišta!" ¹⁰ Prodîte, prodîte kroz vrata, poravnajte put narodu! Nasipajte, nasipajte cestu, uklonite s nje kamenje. Podignite stijeg narodima! ¹¹ Evo, Jahve oglasuje do nakraj zemlje: "Recite kćeri sionskoj: Evo, dolazi tvoj spasitelj. Evo, s njim naplata njegova i njegova nagrada ispred njega! ¹² Oni će se zvati 'Sveti narod', 'Otkupljenici Jahvini'. A tebe će zvati 'Traženi' - 'Grad neostavljeni'."

63

¹ Tko je taj što dolazi iz Edoma, iz Bosre, u haljinama crvenim? Tko je taj što veličanstveno odjenut pun snage korača? - Ja sam to koji naučavam pravdu, velik kad spasavam! ² - Zašto je crvena twoja haljina i odijelo kao u onog koji gazi u kaci? ³ - U kaci sam sam gazio, od narodÄa nikog ne bijaše. U gnjevu ih svom izgazih i zgnječih u svojoj jarosti. Krv mi njihova poprska haljine, iskaljah svu odjeću svoju. ⁴ Jer dan osvete bijaše mi u srcu, došla je godina mojeg otkupljenja. ⁵ Ogledah se, al' ne bješe pomoćnika! Začudih se, al' ne bješe potpore. Tada mi je moja mišica pomogla i moja me srdžba poduprla. ⁶ U gnjevu svom satrijeh narode, u bijesu sve ih izgazih i zemlju polih krvlju njihovom! ⁷ Slavit ču ljubav Jahvinu, slavna djela njegova - za sve što nam Jahve učini, za veliku dobrotu domu Izraelovu što nam je iskaza u svojoj samilosti, u obilju svoje ljubavi. ⁸ Reče: "Dosta, oni su narod moj, sinovi koji se neće iznevjeriti!" I on im posta Spasiteljem u svim njihovim tjeskobama. ⁹ Nije slao poslanika ni anđela nego ih je sam spasio. U svojoj ljubavi i samilosti sam ih je otkupio, podigao ih i nosio u sve dane od davnine. ¹⁰ Ali se oni odmetnuše, ožalostiše sveti Duh njegov. Zato im je postao neprijatelj i sam je na njih zavojšio. ¹¹ Spomenuše se tad davnih dana i sluge njegova Mojsija: "Gdje li je onaj koji izvuče iz vode pastira stada svojega? Gdje je onaj koji udahnu u njega Duh svoj sveti? ¹² Koji je Mojsijevu

desnicu vodio veličanstveno svojom mišicom, koji vodu pred njima razdvoji i steče sebi ime vječno; ¹³ koji ih provede dnom bezdana kao konja po pustinji i nisu se spoticali? ¹⁴ Poput stoke što silazi u dolinu, Duh Jahvin vodio ih počivalištu. Tako si ti vodio narod svoj i slavno ime sebi stekao. ¹⁵ Pogledaj s nebesa i vidi iz prebivališta svoga svetog i slavnog. Gdje li je ljubomora tvoja i snaga? Zar se susteglo ganuće tvog srca i samilost tvoja prema meni? Ah, sućuti nam svoje ne ustegni, ¹⁶ jer Otac si naš! Abraham nas ne poznaje i ne spominje nas se Izrael; Jahve, ti si naš Otac, Otkupitelj naš - ime ti je oduvijek. ¹⁷ Zašto, o Jahve, zašto nas puštaš da lutamo daleko od tvojih putova, zašto si dao da nam srce otvrđne da se tebe više ne bojimo? Vrati se, radi slugu svojih i radi plemenÄa što su tvoja baština! ¹⁸ Zašto bezbožnici gaze tvoje Svetište, a neprijatelji naši blate twoju svetinju? ¹⁹ Odavna postadosmo kao oni kojima više ne vladaš i koji tvoje ime više ne nose. O, da razdreš nebesa i siđeš, da ime svoje objaviš neprijateljima: pred licem tvojim tresla bi se brda, pred tobom bi drhtali narodi,

64

¹ kao kad oganj suho granje zapali i vatra vodu zakuha! ² Čineć' djela strahotna, neočekivana, silazio si i brda su se tresla pred tobom! ³ Odvijeka se čulo nije, uho nijedno nije slušalo, oko nijedno nije vidjelo, da bi koji bog, osim tebe, takvo što činio onima koji se uzdaju u njega.

⁴ Pomažeš onima što pravdu čine radosno i tebe se spominju na putima tvojim; razgnjevismo te, griješismo, od tebe se odmetnusmo. ⁵ Tako svi postasmo nečisti, a sva pravda naša k'o haljine okaljane. Svi mi k'o lišće otpadosmo i opaćine naše k'o vjetar nas odnose. ⁶ Nikog nema da tvoje ime prizove, da se probudi i osloni o tebe. Jer lice si svoje od nas sakrio i predao nas u ruke zločinima našim. ⁷ Pa ipak, naš si otac, o Jahve: mi smo glina, a ti si naš lončar - svi smo mi djelo ruku tvojih. ⁸ Ne srdi se, Jahve, odveć žestoko, ne spominji se bez prestanka naše krvice. De pogledaj - tÓa svi smo mi narod tvoj! ⁹ Opustješe sveti gradovi tvoji, Sion pustinja posta, i pustoš Jeruzalem. ¹⁰ Dom, svetinja naša i ponos naš, u kom te oci naši slavljahu, ognjem izgori i sve su nam dragocjenosti opljačkane. ¹¹ Zar ćeš se na sve to, Jahve, sustezati, zar ćeš šutjet' i ponižavati nas odveć žestoko?

65

¹ Potražiše me koji ne pitahu za me, nađoše me koji me ne tražahu; rekoh: "Evo me! Evo me!" narodu koji ne prizivaše ime moje. ² Svagda sam pružao ruku narodu odmetničkom, koji hodi putem zlim, za mislima svojim, ³ narodu koji me bez prestanka u lice srdi: žrtvuju po vrtovima, kad prinose na opekama, ⁴ na grobovima stanuju i noće na skrovitim mjestima, jedu svinjetinu, meću u zdjele jela nečista. ⁵ I još govore: "Ukloni se! Ne prilazi mi da te ne posvetim." Oni su mi dim u nosu, organj što gori povazdan. ⁶ Evo, sve je

napisano preda mnom: neću ušutjet' dok im ne platim, dok im ne platim u njedra,⁷ za bezakonja vaša i vaših otaca, sva zajedno - govori Jahve. Koji su prinosili kad na gorama i pogrdivali me na brežuljcima - izmjerit' će im u krilo plaću za djela prijašnja.⁸ Ovako govori Jahve: "Kao što o soku u grozdu vele: 'Ne uništavajte ga, u njemu je blagoslov!' tako će učiniti i ja radi slugu svojih, neću sve uništiti.⁹ Izvest će u iz Jakova potomstvo, a iz Jude baštinika gora svojih; baštinit će ih odabranici moji, i moje će se sluge ondje naseliti.¹⁰ Šaron će postati pašnjak ovcama, a nizina akorska počivalište govedima - narodu mojem koji mene traži.¹¹ A vi koji ste Jahvu ostavili, koji ste zaboravili Svetu goru moju, koji pripremate stol Gadu, koji Meniju naljev lijevate,¹² za mač sam vas odredio - past ćete ničice da vas kolju. Jer zvao sam vas, a vi se niste odazvali, govorio sam, a vi niste slušali, nego ste činili što je zlo u očima mojim, izabirali ste što mi nije po volji."¹³ Stog ovako Jahve Gospod govori: "Evo, sluge će moje jesti, a vi ćete gladovati. Evo, sluge će moje piti, a vi ćete žeđati. Evo, sluge će se moje veseliti, a vi ćete se stidjeti.¹⁴ Evo, sluge će se moje radovati od sreće u srcu, a vi ćete vikati od boli u srcu i kukati duše slomljene!¹⁵ Ime ćete svoje ostaviti za kletvu mojim izabranicima: 'Tako te ubio Jahve!' A sluge svoje on će zvati drugim imenom.¹⁶ Tko se u zemlji bude blagoslivljaо, nek' se blagoslivlje Bogom vjernim. I tko se u zemlji bude kleo, nek' se kune Bogom vjernim. Jer prijašnje će nevolje

biti zaboravljene, od očiju mojih bit će sakrivene.

¹⁷ Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju. Prijašnje se više neće spominjati niti će vam na um dolaziti. ¹⁸ Veselite se i dovijeka kličite zbog onoga što ja stvaram; jer, evo, od Jeruzalema stvaram klicanje, od naroda njegova radost. ¹⁹ I klicat ću nad Jeruzalemom, radovat' se nad svojim narodom. U njemu više neće čuti ni plača ni vapaja. ²⁰ U njemu više neće biti novorođenčeta koje živi malo dana ni starca koji ne bi godina svojih navršio: najmlađi će umrijet' kao stogodišnjak, a tko ne doživi stotinu godina prokletim će se smatrati. ²¹ Gradit će kuće i stanovat' u njima, saditi vinograde i uživati rod njihov. ²² Neće se više graditi da drugi stanuju ni saditi da drugi uživa: vijek naroda mogu bit će k'o vijek drveta, izabranici moji dugo će uživati plodove ruku svojih. ²³ Neće se zalud mučiti i neće rađati za smrt preranu, jer će oni s potomcima svojim biti rod blagoslovljenika Jahvinih. ²⁴ Prije nego me zazovu, ja ću im se odazvat'; još će govoriti, a ja ću ih već uslušiti. ²⁵ Vuk i jagnje zajedno će pasti, lav će jesti slamu k'o govedo; al' će se zmija prahom hraniti. Nitko neće činiti zla ni štete na svoj Svetoj gori mojoj" - govori Jahve.

66

¹ Ovako govorи Jahve: "Nebesa su moje prijestolje, a zemlja podnožje nogama! Kakvu kuću da mi sagradite i gdje da bude mjesto mog prebivališta? ² TÓa sve je moja ruka načinila

i sve je moje" - riječ je Jahvina. "Ali na koga svoj pogled svraćam? Na siromaha i čovjeka duha ponizna koji od moje riječi dršće. ³ Ima ih koji kolju bika, ali i ljudi ubijaju; žrtvuju ovca, ali i psu vrat lome. Netko prinosi žrtvu, ali i krv svinjsku; prinose kad, ali časte i kipove. Kao što oni izabraše svoje putove i duši im se mile gnušobe njihove, ⁴ tako će i ja izabrati za njih nevolje nesmiljene, pustit će na njih ono čega se plaše. Jer zvao sam, a nitko se ne odazva, govorio sam, a nitko ne posluša, nego su činili što je zlo u očima mojim, izabrali ono što mi nije po volji." ⁵ Poslušajte riječ Jahvinu, vi koji od njegove riječi dršćete. "Govore braća vaša koja na vas mrze i odbacuju vas radi moga imena: 'Neka se proslavi Jahve, pa da radost vašu vidimo.' Ali oni će biti postiđeni." ⁶ Čuj! Buka iz grada, glas iz Hrama! Glas je to Jahve koji uzvraća svojim neprijateljima. ⁷ Prije neg' bolove očutje, eto je rodila. Prije neg' trudove osjeti, porodi dječaka. ⁸ Tko je takvo što čuo, tko je takvo što video? Može li se zemlja u jednom danu napučiti? Može li se narod odjednom roditi? A tek što je osjetila trudove, Sionka rodi sinove! ⁹ "Zar bih ja otvorio krilo materino a da ono ne roditi?" - govori Jahve. "Zar bih ja, koji dajem rađanje, zatvorio maternicu?" - kaže Bog tvoj. ¹⁰ Veselite se s Jeruzalemom, kličite zbog njega svi koji ga ljubite! Radujte se, radujte s njime svi koji ste nad njim tugovali! ¹¹ Nadojite se i nasitite na dojkama utjehe njegove da se nasišete i nasladite na grudima krepčine njegove. ¹² Jer

ovako govori Jahve: "Evo, mir ču na njih kao rijeku svratiti i kao potok nabujali bogatstvo naroda. Dojenčad ču njegovu na rukama nositi i milovati na koljenima. ¹³ Kao što mati tješi sina, tako ču i ja vas utješiti - utješit čete se u Jeruzalemu." ¹⁴ Kad to vidite, srce će vam se radovali i procvast će vam kosti k'o mlada trava. Očitovat će se ruka Jahvina na njegovim slugama i gnjev nad neprijateljima njegovim. ¹⁵ Jer, evo, dolazi Jahve s ognjem - bojna su mu kola poput vihora - da u jarosti gnjev svoj iskali i prijetnje svoje u ognju žarkome. ¹⁶ Da, sudit će Jahve ognjem i mačem svakom smrtniku: pobijenih Jahvinih mnoštvo će biti. ¹⁷ Oni koji se posvećuju i čiste u vrtovima iza onog jednog u sredini, koji jedu svinjetinu, nečisto i miševe - svi će zajedno izginuti, riječ je Jahvina. ¹⁸ Ja dobro poznajem njihova djela i namjere njihove. "Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju Slavu! ¹⁹ Postavit ču im znak i poslat ču preživjele od njih k narodima u Taršiš, Put, Lud, Mošek, Roš, Tubal i Javan - k dalekim otocima koji nisu čuli glasa o meni ni vidjeli moje Slave - i oni će naviještati Slavu moju narodima. ²⁰ I dovest će svu vašu braću između svih naroda kao prinos Jahvi - na konjima, na bojnim kolima, nosilima, na mazgama i jednogrbitim devama - na Svetu goru svoju u Jeruzalemu" - govori Jahve - "kao što sinovi Izraelovi prinose prinos u čistim posudama u Domu Jahvinu. ²¹ I uzet ču sebi između njih svećenike, levite" - govori Jahve. ²² "Jer, kao što će nova nebesa i zemlja nova, koju ču stvoriti, trajati preda mnom" -

Izajja 66:23

civ

Izajja 66:24

riječ je Jahvina - "tako će vam ime i potomstvo trajati. ²³ Od mlađaka do mlađaka, od subote do subote, dolazit će svi ljudi da se poklone pred licem mojim" - govori Jahve. ²⁴ Izlazeći, gledat će tripli ljudi koji se od mene odmetnuše: crv njihov neće umrijeti i njihov se organj neće ugasiti - bit će na gadost svim ljudima.

cv

**Sveta Biblija
The Holy Bible in the Croatian language, translated
by Ivan Šarić Sarajevo**

Public Domain

Language: Hrvatski (Croatian)

2019-12-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 17 Dec 2019

814ebc92-1eb7-5ca7-a82b-7435e80342a7